

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az új Ház.

Budapest, október 2.

(Á. K.) Ma este először világították ki az új országházat. S a káprázatos fényözön, mely a remek alkotás minden zugát ragyogóvá tette, a fénynek árnyékát — pompa és gazdagság dolgában, mind csak a régi szegényes Sándor-utcai bódéra vette. Bizonyos tehát, hogy ha az új országházban esti vagy éjjeli ülések tartatnak majd, nem fognak álmosan pislogni a gyertyák s nem fog ravaltnak látszani a gyorsíró asztal. S mily dicső, mily biztató lenne a jövőre nézve, ha annyi lenne fényesebb a népuralom parlamentáris hatalma és működése az új hajlékban, mint amennyivel ragyogóbb az a régi tanyánál!

S el kell ismerni már most, hogy azok, akik az új országház építését vezették s a belső beosztásra és berendezésre nézve döntőleg szóltak bele (s ezek közé nem számítjuk a megboldogult Steindl Imrét, mert Steindl Imre csak addig volt ura az ő lángeszű alkotásának, míg remekműve papíron volt, — de mihelyt a kivitelre került a sor, a lángeszűből rabszolgá lett, kinek mindenben a parlamentári bizottság parancsszavát kellett követnie) — tehát el kell ismerni, hogy azokban a bölcs férfiakban erősen megvolt a szándék arra nézve, hogy ami a régi országán, a parlamentarizmus árnyoldalait gyakran tükrözta a pislogó gyertyák mellett, az ne kerülhessen bele az új palotába.

Példának okáért, a régi tanyán, a Sándor-utcában, a nagy és széles félkörű karzatok, — nem is számítva az ifjusági karzatot, ahová mindenki jegy nélkül juthatott be — sokkal több közönség elfért, mint ahány képviselő ült odalent. Ez az arány megfelelt ugyan annak a gondolatnak, hogy a parlament tárgyalásai minél nagyobb nyilvánosság mellett

folyanak, s még inkább megfelel annak a gondolatnak, hogy az ország sorsáért folytatott küzdelemben csak fölemelőleg hathatnak a szónokokra a zsufolt karzatok, valamint az a közvetlenség, mely a parlamentben elhangzott szót a tömegek szívével rögtön összeköti: — ámde mindezekhez a kétségtelen előnyökhöz néminemű hátrányok is fűződtek. S kivált kritikusi időkben.

Mert ilyenkor a zsufolt karzatok s főként azok, amelyekre jegy nélkül juthatott az ifjuság, — nem mindig viselték magukat illedelmesen. Megtörtént sokszor, hogy a szónokokat (s csodálatos módon ez majd mindig csak a baloldali szónokokkal történt) nem csupán lent az ülésteremben éljeneztek, hanem fent a karzatokon is. Nem egyszer megtörtént, hogy a karzatok más alakban is résztvettek a pártok küzdelmeiben, s az elnöknek nem egyszer a karzatok kiürítésével kellett fenyegetnie. Mindezekkel a kellemetlen tapasztalatokkal szemben tehát dicsérni kell az új Ház építő vezéreinek előrelátását és tapintatát, hogy a közönség illetlen magaviseletének lehetőségét az új Házból kizárták, — s e végből úgy osztották be a karzatokat, hogy azokra kevesebb közönség férjen el, mint amennyi képviselő a teremben ülhet. Azaz, hogy csak ülhetne, ha ugyan volna mindeniknek helye. De abbéli buzgalmukban és tapintatukban, hogy minél kevesebb közönség férjen el a karzatokon, úgy osztották be az üléstermet, hogy a képviselők egy része is kiszorult belőle. — De azért a fő cél mégis elérte. Mert míg a képviselőháznak képviselő tagja, a horvátokkal együtt 450, — addig a karzati helyek száma, a közönség számára csak 280. — S ezek is mind ülőhelyek. Álló publikum számára hely nem adatott.

Tehát 450 képviselő és 280 karzati hely. Ez az új Ház vívmánya. S a biztosíték, hogy

a karzati közönség sohasem viselheti magát illetlenül, sokkalta nagyobb ott, mint a régi pozsonyi országgyűléseken volt, ahol a közönség egyáltalán nem juthatott be a tanács-terembe, — ellenben az országgyűlési ifjak, a híres jurátusok, ott lehettek. Ott lehettek, mert a követi jelentésekhez szükségesek voltak s az alkotmány nekik ott helyet biztosított. Ők képviselték az országgyűlés „nyilvánosságát” és ők alkották az első „közvéleményt.” S bizony ők is nem egyszer viselték magukat illetlenül. Am az új országházban még ennyi veszély sem fenyegeti a karzatok részéről, a tanácskozások méltóságát és nyugodt komolyságát. Mert a 280 karzati ülőhelyre csak beléptijeggyel lehet bejutni. Az ellenőrzés tehát azoknak kezében van, akik a jegyeket kiadják. S ha törvényes felelősség nem is terheli őket, — de esetleg még felelősségre is vonhatóak.

Mennyire rá lehet ismerni mindezekben annak a korszaknak észjárására, melynek típusa az férfiú volt, akit oly sokszor látunk a delegációkban elnökölni. Senki sem lehetett, de nem is volt senki oly szerelmes a delegációk intézményébe, mint ő. Valódi apai szeretettel csüggött minden apróságon, ami a ceremóniához tartozott s minden formalitás oly fontos volt előtte, mintha a trón és a haza ügye azon dőlt volna el. Ő előtte a parlament tárgyalásoknak ideálja volt a delegáció, — melyen vagy nem volt soha ellenzék, vagy ha volt is, teljesen hiába volt. Obstrukció pedig annyira nem lehetett, hogy már a megnyitáson el lehetett dönteni, hogy meddig fog tartani az egész ülés. S ennek a különben nagyon érdemes férfiúnak szelleme látszik meg az új parlament ülésteremnek beosztásán s berendezésén. S öt kétségkívül a legjobb és a legnemesebb intenciók vezérelték. De az eredmény mégis az, hogy ami az új képviselőház tanácstermének készült,

TÁRCA

A becsület gyökere.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszl Géza.

Állási türelmetlenség korszakában történt — de azért mégsem manapság! — hogy egy németországi zsidó hitközség kérdőre vonta hitetlen hívét: Spinozát.

A nagy gondolattermelő gyanússá lett hit-sorsosai előtt. Azt a véleményt öbröszlette maga felől, hogy az ő lelkének szentélyében a vallásos fogalmak jelentősége elváltozik. A gyanu nem is volt egészen alaptalan. Legalább ezt bizonyítja egy kis epizód.

Mikor Jehováknak manheimi kirendeltsége kérdőre vonta Spinozát, a következő jelenet játszódott le:

A főrabbi kiemelte a frigszekrény egyik ereklyéjét, a kürtöt, a mult idők viharainak, a pusztában való bolyongásnak kegyeletes emlékét és odatartotta a vádolt elé.

— Felelj — szólott a vallásos meggyőződés szenvedélyes hangján a főrabbi — tudod-e, hogy mi ez?

— Tudom — válaszolt nyugodta a bölesész.

— Nevezd meg. Parancsolá a főpap.

— Egy kosnak a sarva, — mondotta volt Spinoza hidegen, a hitbuzgóság által követelt meghódoló elfogultságnak minden legkisebb tünete nélkül.

És ez a tárgyilagos válasz úgy hatott a val-

lások értelmezés rendithetetlen híveire, mint valami szentségtörés; mint egy vakmerő profanizáció. — Es ha katholicus pap veti föl vallásának egyik híve előtt — fölmutatván a megszentelt ostyát — e vallató kérdést:

— Mi ez? ...

Lehet-e erre, profanizáció nélkül ezzel válaszolni: liszt és víz?

Nem lehet!

A vallásos igazságokat sértik, bántják, meg-támadják, erkölcsi értékükben kisebbítik: a meztelen igazságok.

De hát a társadalmi élet folyamán kialakuló közkeletű igazságok, miként állanak meg ezek, a meztelen igazságok előtt?

Nem-e profanizálunk az által is, ha rávilágítunk az elfogultatlanság lámpájával egyes fogalomalakulásokra és ha egy-egy körülrajongott és felmagasztalt szónak a tartalmát kibontjuk, ha gyökerét kinyomozzuk, ha ellenmondásait feltárjuk?

Ugy lehet, hogy ez is profanizáció. De bármint legyen is, a társadalom fogalomalkításaival szemben föltétlenül jogosult az elfogultatlanság — valamint az erre irányuló törekvés.

Aki a becsület definícióját ebbe az egy szóba foglalja, hogy: hűség, az éppen úgy meg-sérti a társadalmi közfelfogást, mint a hogy Spinoza megsértette hit-sorsosainak vallási meggyőződését, mikor a szent kürtben nem látott mást, mint egy kosnak a sarvát, — vagy amint megsérti a katholicizmus szellemét az, aki a megszentelt ostyában nem ismer föl egyebet, csupán lisztet és vizet.

A vallások privilégiumait a törvény is, meg a tisztességtudás is védelmezi. A társadalmi életnek közkeletű fogalmai azonban nem tarthatnak

igényt az immunitásra, a meztelen igazságok támadásaival szemben. A fennálló rend ellen intézett erőszakos támadásokat el lehet itélni, de az eszmék forradalmának processzusát anathémával sújtani, ez merénylet az el nem idegeníthető jog, a gondolat szabadság joga ellen.

Shakespeare Falstaffja, végigtekintvén az elesetteken, arra a következtetésre jut, hogy: „Ime, ezeket mind a becsület kergette bele a háborúba. A becsületüket bizonyították be valamennyien azáltal, hogy idejüket meghalni. Ennek, akinek most hiányzik a lába, a lábában volt a becsülete, mert azt kellett elveszítenie, hogy emezt bebizonyítsa. A másikkak a feje, a harmadikkak a karja, a negyediknek az ő összezuzott mellkasa volt a becsülete...”

Igen ám, de Falstaff arról híres, hogy hazudik. Bolondokat, valótlanosságokat beszél. Idézzünk tehát egy másik, sokkal jelentékenyebb alakot, akit nem Shakespeare teremtett, hanem azt, aki megteremtette — többek közt Shakespeart is: — az Életet. Az Élet beszél ugyan sokszor bolond dolgokat, de amit beszél, az mind igazság.

Van-e arra eset, hogy valakinek a becsülete a saját gyermekeinek a becsületességében csucsosodik ki?

A kérdés bizarrnak látszik, de ha az Élet adja meg reá a választ, akkor bizarrsága eloszlik.

Méltóztassék csak meghallgatni „a harcok harsány trombitáját” és végigtekinteni a csatába induló hősök déleleg sorain.

A lelkükben égő harc szenvedély lángját nem-e lobogtatja élénkebben az a vágy, hogy nevük, egyéniségük, emlékekük össze fog forrni a

épp olyan, mintha csak a delegáció számára rendezték volna be.

A sors nem engedte meg neki, hogy művében kedvét lelhesse; — valamint a nagy mű alkotójának, Steindl Imrének sem, hogy a megnyitást megérje. Mindketten csöndes emberek már. Az egyik nem alkotott, de beleszólt: a másik alkotott, s — szót kellett fogadnia. Az első, mint mondják, sokat beszszankodott, hogy nem megy minden úgy, ahogy ő elképzelte. A másikat halálba kergette a bű, hogy lépten-nyomon meg kellett változtatni, amit lángesze elképzelt. Szegény művész! — Mikor az ihlet perceiben kigondolta nagyszerű tervét, mely kívülről nézve monumentális, — éreznie kellett, hogy ez fogja halhatatlanná tenni őt. S mikor a kivitel kezdődött, s a teremtből szőfogaadó közegett, — tudnia kellett, hogy ez fogja megölni. — De el ezekkel a sötét képekkel az első kivilágítás estéjén! Legyen az a fény, mely ragyogóvá tett mindent, a hatalmas épületnek, a jövőnek képe. S a gót stíl csak külső ornamentika maradjon, — s ne lehessen soha szimbóluma a szellemnek, mely az új Házban élni és uralkodni fog.

BELFÖLD

Egy telefon. Ugy tudjuk, a szélsőbal nem egyszer találta magára nézve praktikusnak, hogy *Szék* Kálmánnal akkor is lehet beszélni, ha nagyrítókán Rátóton van. Sok mindent elintézett ő már onnan, egyszerű telefon-panaszra s az érdekelt szélbaliak ennek éppen úgy örültek, mint mások. Ma azonban a szélsőbal elévődik *Szék* Kálmán rátóti telefonján s azt írja, hogy a rátóti telefonháló 168.000 koronájába kerül az országának. A *Magyar Nemzet* erre vonatkozólag a következőket jegyzi meg:

E rémhírrel kapcsolatos szeretetreméltóságokkal nem kívánunk foglalkozni, csak az igazsághoz híven konstatálni óhajtunk egyet-mást. Mindenekelőtt azt, hogy az a külön telefonháló nem került egy huszadrészébe sem annak a nagy összegnek, amely melyben tisztelt lapársunkat ugy kétségbeesztette. E bizony létesítését pedig épp a kereskedelemügyi minisztérium ajánlotta fel a miniszterelnöknek, még pedig azért, mert nagyon gyakran megtörtént, hogy a miniszterelnök órák hosszat volt kénytelen vesztegelni a telefonnál a nélkül, hogy éppen a kereskedelemügyi minisztériummal magát megértethette, vagy a vele telefonon tárgyalni óhajtó kereskedelemügyi miniszter, vagy bárki más, kívül a nyár folyamán ez uton érintkezett, megértette volna. Magánlelek pedig mindenesetre könnyebben várhatják meg azt, hogy összeköttetést kap-

dicsőséggel éppen úgy, mint a rózsával az illat, mint a harangszóval a megnyugvás, mint a vilámmal a dörögés és mint az Istenséggel a hatalom?

Hogy a hadvezér a történelem lapjaira aspirál, míg a közlegény nevelétfőjebb a saját falujában marad fenn, mint rövid életű tradíció, ez csak rangbeli különbség, csak formabeli differencia. Ellenben az, hogy valamennyit sarkallja az egyéni hiúság hatalmas rugója, mikor a becsület mezejére vágat, ez lényegbeli azonosság mindannyiánál.

Mikor a hős a becsület mezején elhull, mikor vérebén fürdőve a dicsőség sugarában is megfürdik, akkor egy szent örökséget hagy övére. Haldokló tekintetének utolsó sugara éppen úgy megmaranyozzák a gyermekeire ráhagyott nevet, mint a lemenő nap a hóval borított hegyormokat.

Es mi következik ezután?

Az éj!

A hősre nézve a halálnak nyugalmas éjszakája. A hóborította ormokra fekete esend. Az árvaakra és özvegyekre pedig: — bünteremtő nyomor.

Szofizma, szofizma! — szólal meg az ellenvélemény. Szent érdekek és bölcsen megszervezett vaberejű kényszerűes viszik a polgárt a csatába. Ha egyéni hiúságának része is van a lelkesedés szításában, ugy ez csak másodsorban szerepel. A közérdeknek, milliök érdekének fanatikus megmádása a háborúra serkentő szenvedély és nem kinsönyes, egyéni hiúság.

Am legyen! Lefujjuk azt a példát.

Helyette azonban fölvetjük azt a kérdést, hogy vajon milliöknek érdeke-e, és a közérdek fanatikus megmádásával azonosítható-e a tyukszempárbaj? Nem-e tartozik a becsület akciói közé a párbaj, vagy pedig nem-e tartozik a hiúság virágai közé a becsület?

E dupla kérdésre észszerűen csak egyazon

janak vagy másféle vonalzavar elmúljék, mint a miniszterelnök, aki gyakran rendkívül fontos közügyekben köteles gyorsan intézkedni, mindig a legsúlyosabb felelősség terhe mellett. De szükséges volt e külön telefonvonal a közérdek szempontjából és nem a miniszterelnökéből, különösen azért, mert akképp volt lehetővé téve az, hogy minden közügyben, mely a miniszterelnöki vagy belügyi tárca körébe esik, a miniszterelnök haladéktalanul értesítve legyen, referenseivel szakadatlanul érintkezhesék, ami ugyan megfosztotta a miniszterelnököt attól, hogy a parlament egész szünete alatt egy nyugodt napot tölthessen Rátóton, de az ügyek vezetésének, gyors elintézésének kétségtelenül csak hasznára vált.

Láng Lajos választói közt. Láng Lajos kereskedelmi miniszter szombaton, e hónap 4-én választókerületébe utazik s Csacozán beszámolót mond. A miniszter utjában gróf *Wickenburg* Márk kereskedelmi államtitkár és *Ráth* Péter udvari tanácsos a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója, a kerület volt képviselője kísérik.

A Korn Arthurok patrónusa. Az osztrák sajtó-egyesület, ha igaz egy este megjelenő újságnak híradása, legutóbb a következő határozatot hozta:

Rövid időn belül Magyarországon a bíróságok három hírlapírók ítétek el súlyos szabadságvesztésre: *Kramer* Albertet, *Korn* Arthurt és *Krisch* Lajost, sőt a két előbbi ki is utasították működésük helyéről. A magyar bíróságok a teljesen jelentéktelen cikkek miatt, melyek ismeretesekek, a cikkek tartalmával arányban nem álló súlyos büntetéseket szabtak ki, mintegy haragot mutatva a magyarországi német sajtóval szemben.

Ez az ítélet nemcsak igazságtalan, de brutális és ázsiai cselekedet, amely az összes német körök ellenszenvét és felháborodását fogja méltán előidézni. A klub reméli, hogy az egész osztrák sajtó a magyar brutalitásokkal szemben erősen állást fog foglalni.

Hogy a Korn Arthurok nyakukba fogják venni a világot és teleharangozzák a magyarok „ázsiai” eljárásának hírével: azzal kezdettől fogva tisztában voltak. Hogy ezek az arcátlan síhederek ki is koldulnak maguknak valamerre némi elégtételt: azt se hittük lehetetlenségnek. De hogy már az osztrák sajtónál is szerencsájuk legyen, azt még se tettük volna fel. Az osztrák sajtó informálhatná magát és ha alapos akarna lenni, máról-holnapra megtudhatná, hogy a Kornok és Kramerek cikkei nem voltak olyan teljesen jelentéktelenek, sőt egészen bizonyos, hogy hasonló pimaszságokért minden önérvényes nemzet bírói eljárás nélkül is kibrudálna az e fajta frátereket. A nemzet ellen izgatni: ezt franciák, angolok vagy németek

szóval lehet válaszolni. Mind a kettőre igennel, vagy mind a kettőre nemmel. A társadalmi élet fogalomkialakulásai azonban olyanok, hogy a kérdés első felére igen, a másik felére nem a közkeletű válasz. Ebből azonban az következik, hogy ha nincs is igaza Falstaffnak, de feltétlenül igaza van az Eletnek, mikor tényekbe foglalt beszéde által ezt az axiómát állítja fel: van rá eset, gyakran megtörténik, hogy a férfi becsülete a saját gyermekeinek a becselenségében csuszosodik ki. Ehhez (e lehetőséghez) nem kell semmi más, mint egy szegénysorsu családapaának halálösvegű tyukszempárbaja.

Hogy a modern társadalom keretében a szegénység és nyomor a bűnök és a becselenségnek valóóságos termelő faktora, ezt ma már egészen felesleges bizonyítani. Ha pedig ez bizonyos, akkor a körvonalozott helyzetből a föllállított tétel önként következik: mint gyakran ismétlődő lehetőség.

... Maradt még valami az utca pillangójának lelkeben a piruló-képességből. Titokban keresi föl régen elhalt édesatyja sírját. Este felé, mikor már néptelenül lett a temető, akkor viszi ki koszorúját, a szalagmentes, névtelen koszorút. Ugy érzi, hogy könnyeivel kell lemosnia a kegyelet jelvényére is rátapadó gyalázatot. Szemléltüve, félve, hódolva teszi le adományát: a becsület halottjának sírjára. Apja párbajban esett el. Régen. Ők szegényen maradtak vissza... nyomorban... Es a többi és a többi...

A szent kúrt: az egy kosnak a szarva. A Krisztus teste: az víz és liszt. Hanem a becsület; — ugy-e bár kérem, az nem hiúság?

éppen ugy bűnök itélnék, mint mi tettük. Az osztrákok nem itélik bűnök? Az osztrákok ezt teljesen jelentéktelen valaminek gondolják? Hát ezt még osztrákokról se tesszük fel. De fölületesek és hebeburgják. Nem is informáltak magukat, hanem mindjárt megvizsgálták Kornékat, még pedig a magyarságot lepooskondíazva. De ezzel csak magukat tették nevetségessékké. Nem érdemlik meg, hogy haragudjunk rájuk: ki-nevetjük. Miattunk tótágot is állhatnak. Hát csak pártfogolják Kornékat. Zsák megleli foltját.

Bécsből telefonozza tudósítónk, hogy a Wiener Presse-Klub, amely tiltakozott *Korn* Arthur kiutasítása ellen, antisemita hírlapírók társasköre, amelynek tagjai: a Deutsches Volksblatt, a Reichspost és a Neugleichs-Weltblatt munkatársai.

A nagyváradi püspökség. A bécsi *Zeit*, mint újonnan indult lap, nagy ambícióval keresi a friss híreket és Magyarországról is hoz mindennap legálább egy meglepő hírt. Ma azt akarja tudni, hogy a magyar kormány nagyváradi püspökké *Smrecsányi* Pál szepesi püspököt akarja kinevezetni, szepesi püspökké pedig *Várady* Árpád kultuszminiszteri osztálytanácsost. Ezzel kapcsolatban feleltilti a bécsi lap, hogy a néppárt *Fischer-Colbriet* akarja szepesi püspökké kinevezetlni, vagy ha ez nem lehetséges, akkor azt óhajtaná, hogy *Samassa* József egri érsek helyett, akit a magyar kormány szeretne Schlauch Lőrino után bitorossá kinevezetlni, *Szászka* György kalocsai érsek kapja meg a bitorosi kalapot. — Ilyen kombinációkat tucatszámra lehet gyártani, de nem kell szükségképpen elhinni. Még a *Zeit*nak sem.

A kiegyezés.

Budapest, október 2.

A magyar miniszterek ma délután a gyorsvonattal elutaztak Bécsből s este visszaérkeztek Budapestre. *Darányi* Ignác és *Láng* Lajos miniszterek ma délután hétórákor hazáérkeztek. Velük visszatértek a szakelőadók is, akik a tíz napig tartott kiegyezési tárgyalásokban résztvettek, ugy-mint: *Biró* Tamás, *Ottlik* Iván, *Dobakay* Lajos és báró *Andréanszky* miniszteri tanácsosok, továbbá báró *Skerlets*, *György* Loránt és *Huszár* mⁿ niszteri titkárok. Ez a visszatérés nem jelenti azt, amit egyes esti lapok híreszteltek, hogy a kiegyezést megkötötték volna, de nem jelenti a tárgyalások meghiusulását sem. A helyzet az, hogy a parlamenti ülészek megnyitásának küszöbén s pláne az új képviselőháza való átköltözés előtt a magyar minisztereknek annyi dolguk van idehaza, hogy a kiegyezési tárgyalások elsórangú fontossága se tarthatta őket tovább Bécsben. Haza kellett jönnök. De hogy a király elnöklése alatt mégis nyilhatott valamelyes kiállítás a meg-egyezésre, kitűnik abból a körülményből, hogy az osztrák miniszterek már szombaton tejjönnék Budapestre s itt veszik fel a tárgyalások elejtett fonálát. Nincs tehát még kiegyezés, de nincs kizárva, hogy hamarosan lesz.

A mai tanácskozásokról a *Budapesti Tudósító*nak a déli órákban Bécsből a következőket jelentik:

Szék Kálmán miniszterelnököt ő felsége ma délelőtt tíz órákor egyórái magánkihallgatáson fogadta. A magyar miniszterelnök és a többi magyar miniszterek és szakelőadók ma délután három órákor visszautaznak Budapestre, mert a magyar miniszterekre Budapestben váró sürgős ügyek lehetetlenné teszik, hogy az immár tíz napja Bécsben tartott kiegyezési tárgyalásokat ezutal folytassák. Mivel e tárgyalások nem mindenben vezettek eredményre, az osztrák miniszterek már szombaton Budapestre utaznak a még fönnálló eltérések megvitatására.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma este ezeket írja: A bécsi kiegyezési tárgyalások a mai napon egyelőre véget értek. A magyar kormány tagjai és szakreferensei ma délutáni gyorsvonattal Budapestre visszautaztak. A magyar kormány elutasítása nem jelenti sem azt, hogy a kiegyezési kérdésekben a teljes egyetértést elérni sikerült, sem pedig azt, hogy a tárgyalások fonala megszakadt. Dacára annak, hogy még véleményeltérések várnak kiegyenlítésre, a magyar miniszterek képtelenek voltak ma elutazni az osztrák fővárosból, ahol immár tíz napja tartózkodtak, mivel a parlament megnyitása küszöbön áll és számos sürgős, komolyabb teendő feltétlenül megköveteli Budapestben való jelenlétüket. A magyar minisztereknek ez az elutazása

azonban a tárgyalások fonalának megszakítását sem jelenti, mivel a tárgyalásokat legközelebb ismét folytatják és a magyar miniszterek Budapestben lévén elfoglalva, ezáltal az osztrák kormányelnök és az osztrák szakminiszterek fognak ellátogatni a magyar fővárosba.

Koerber Ernő osztrák miniszterelnök ma délután félóra hosszat tartó látogatást tett Széll Kálmán miniszterelnöknel. A két kormányelnök ez alkalommal megállapodott abban, hogy az osztrák kabinet tagjai szombaton jönnek Budapestre a kiegyezési tanácskozások folytatása céljából. Ma délelőtt nyolc órakor a király Koerber Ernő miniszterelnököt magánkiküldetésben fogadta, reggel tíz órakor pedig Széll Kálmán miniszterelnök jelent meg a felségnél, kinél egy óra hosszát időzött.

Egy bécsi lap ma azt újságolja, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a kiegyezési kérdésekben való megegyezést az által is nehezítette, hogy a Bánffy-Badeni-féle egyezményben a petróleumra kivetett vámnak leszállítását követelte. Illetékes helyen úgy értesülünk, hogy a petróleum-vám kérdése a legutóbbi tanácskozáson nem is került szóba.

A Budapesti Tudósító esti kiadása jelenti: Egy bécsi lap azt jelenti, hogy a kiegyezésre nézve fennálló nehézségek, amelyek annak létrejöttét az utolsó óráig megakadályozták, el vannak hátrva, és hogy érdemileg a két kormány teljesen megegyezett és csak a kiegyezés formai megkötése volna még hátra. Legillótehetőbb helyről vagyunk megbizva annak a kijelentésével, hogy ez a közlemény a tényállásnak nem felel meg. Az utolsó napokban konstátál eltérőek nagyfontosságú érdemleges kérdésekben még fennállnak és ezek megbeszélésére, nem pedig a kiegyezés formai megkötésére jönnek az osztrák miniszterek Budapestre. Dr. Koerber osztrák miniszterelnök ma délután Bécsben Széll Kálmán miniszterelnöknel látogatást tett, amelynek célja annak meghatározása volt, hogy az új tárgyalások felvételére Budapestben mely napon történjék. E megbeszélés alapján az osztrák miniszterek a legközelebbi szombaton Budapestre jönnek és vasárnap délelőtt 9 órakor a magyar miniszterelnökségi palotában folytatni fogják a tárgyalásokat.

Egy bécsi táviratunk szerint a *Neues Wiener Tagblatt* holnapi száma a következőket jelenti: Tíz napig tartó rendkívüli fáradságos tárgyalások után sem sikerült a kiegyezést tető alá hozni; hasztalan volt a közbenjárás is, az akadályok nem szűntek meg, jóllehet a legnagyobb ellentétet elsimultak. Holnapután, vasárnap délelőtt Budapestben fogják folytatni a kiegyezési tárgyalásokat, mert a magyar kormányának hasznátalan teendői nem engedték, hogy még tovább Bécsben maradjanak a magyar miniszterek, akik ma délután már el is utaztak az osztrák fővárosból. Megelőzőleg a két miniszterelnök még hosszasan tanácskozott a budapesti tárgyalások időpontjáról s ez alkalommal is megvitatták a kiegyezés függő kérdéseit. Az osztrák miniszterek szombaton utaznak Budapestre és a tanácskozást vasárnap délelőtt 10 órakor folytatják.

KÜLFÖLD

A német császár és a boerok. Hogy a boer tábornokok által a német császártól kért kihallgatást megadja-e a német császár, az eddig még nincs elhatározva. Csak ha a császár megadta beleegyezését, akkor lehet a boer tábornokok megérkezésének napját megállapítani. Legutóbb oly törekvések is mutatkoznak, hogy a boer tábornokok előbb Franciaországba látogassanak el. E kérdésben sem történt még döntés. S mivel hágalapok sem tudnak még semmit arról, hogy a császár a boer tábornokokot fogadja-e, sőt ezt az egyik boer tábornok hülye kombinációnak tartja, nem tartjuk fontosnak sem a *Daily Telegraph*, sem a *Köln. Ztg.* okoskodásait. Pár nap múlva ugyanis eldől a dolog. *De Wet* pedig táviratot intézett egyik brüsszeli laphoz, melyben arra kéri a szerkesztőket, hogy ne közöljenek a boerok látogatásáról semmit, mert ez csak ártana a boerok ügyének.

A forrongó Macedónia. A Szárd-fovéle forradalmi bizottság másodelnöke, *Karajosev*, a Sipka-szorosban tartott ünnepségek alatt *Mihajloviics* Miklós nagyhercegnek át akarta adni a macedóniaiak memorandumát. A nagyherceg azonban a fogadtatást megtagadta.

Különbözik ugyanakkor, mikor a nagyherceg és a fejedelem a Sipka-szorosnál ölelkeznek és a pezsgős palackok durrognak, vigan folyik a harc a Balkánon túl. Még csak ezután fog kitűnni, hogy az orosz diplomácia beleegyezésével-e, vagy ellenére. Eddig csak általánosságban jelezték a táviratok, hogy a monasztiri kerület lángoz. Most azonban, hogy kimerítő részletek érkeznek a harc színteréről s hogy

kitűnik, miszerint a mozgalom veszedelmesen terjed, kezd színe lenni a dolognak. Érdekes, hogy a bolgár bandák kezdték a harcot, megrohanván a török falvakat és helyőrségeket s máris telekiabáják a Balkánt (mint anno 1876), hogy mekkora kegyetlenségeket követnek el a törökök. Szalonikiből egy delután három katonasággal teli vonat indult Geogelibe és Vodenbe s a redifesapatokat a szomszéd kerületekben rögtön behívták. Kostur kerületben legkomolyabb a helyzet. Zagoricsam és Zelenice falvakat a katonaság blokád alá vette, bárha egyetlen férfi sem volt odabaza, mivel mindenki *Jankov* ezredes felkelő csapataihoz csatlakozott. A felkelők ezáltal kitűnő magazin-fegyverekkel s nagy lőkézzellet vannak felszerelve. Radovics mellett rendes csata volt két zászlóalj török katonaság és egy felkelő ota között, mely kora reggeltől késő estig tartott. Déléle a török csapatok segítséget kaptak s most már körülözték a felkelőket, akik sáncaikban hősiesen védtek magukat. Mikor sőt lett, a vojvoda (vezér) parancsára keresztülvágták magukat s a hegrybe menekültek. A sebesülteket Szalonikiba szállították. Bitolja vilajet (Monasztir) lakossága egészen feléledt. A Szaloniki-Boden-Bitolja vasutat számos helyen megrongálták a felkelők. A távirati üzeneteket Bitolja és a szomszéd szandzsákok között megszakították, a török falvakat a felkelők kirabolják és felgyújtják. Skopieből (Üszküb) jelentik, hogy a török katonaság és albánok között számos összefutás volt az utóbbi időben, akik *Isa bey* (Boletinao) és *Musloja bey* vezérelte alatt Mitrovica körül harcolnak és vagy 4000-en vannak. Néhány nap óta ezek urai Mitrovicának és környékének. A vasúti és távirati összeköttetést itt szintén megakadt. Üszkübből három zászlóalj gyalogságot, két üteg ágyút és két század lovasságot küldtek az albánok kiverésére.

A megrendszabályozott kongregációk. A *Matin* megerősíti, hogy a kormány a kamarában az ülészak elején az egyesületi törvényt kiegészítő törvényjavaslatot fog benyújtani, amely főleg szigorítani fogja az új egyesületi törvénynek nem engedelmesséző kongregációkra vonatkozó büntető rendelkezéseket.

Keresztény demokrácia.

Budapest, október 2.

Olaszország fülledt egyházi levegőjét új áramlat kezd megújítani. Térjünk vissza az evangéliumhoz! Szabadítsuk meg a kereszténységet! Don Romolo Murri, az olasz alsópapságnak egy szerény tagja ezzel a vezérmotívummal tartott San Martinóban beszédet ezéltől egy hónappal, oly beszédet, mely talán mélyreható változásnak az eredetét jelzi a szép Itáliában. A beszéd talán nyomtalanul elhangzik, ha maga a római bíbornok-vikárius, a pápa helynöke nem gondoskodik szigorú rendreutasítással arról, hogy Don Romolo Murri egész Olaszországban népszerű legyen. Kétszáz évvel ezélt azonban Giordano Brunot csináltak volna belőle, megégetvén őt a Campo de Fiorin.

A Vatikánnak teljes oka van a fiatal római pap beszédén meghökkenni, mert vallási tekintetben tisztára újító, politikai tekintetben olaszbarát, társadalmi tekintetben pedig a lehető legmodernebb. „A katolicizmus legújabb történelmében — mondá a fiatal pap — nagyon sok tény fájdalmasan érinti a szemlélet. Így a politikai elmaradottság, mely a középkorra vall; azután az a támogatás, melyben a nép a magát tekintélynek kiadó zsarnokságot részesíti, továbbá az ifjú erők és pártok iránt való bizalmatlanság. A keresztény gondolatnak mind esekélyebb a befolyása az emberi tevékenységre, a katolicizmus iróadalmi és művészi megnyilatkozásait jareizmus torzítja el, úgy hogy képtelen immár megragadni a szívket; a keresztény alázat, őszinteség és szeretet szelleme folyton fogy azoknak a lőkében, akik azt állítják magukról, hogy keresztények; az isteni mestert követik; a külső szokásokban formalitás nyomja el a lényegét; Krisztusnak a zsidók ellen való szemrehányásait a mai zsidókra alkalmazzuk. Csoda-e, ha ennek ellenhatásaképp vágyva vágyunk a tiszta, benső, keresztény kereszténység után, az evangélium tisztasága után?”

Csodálatraméltó, hogy egy római pap oly mélyben mer hatolni egyháznak szövevényeibe, véleményének ily kiméltlenül mer kifejezést adni s kedvező világot vet az olaszországi ifjú-katolikus mozgalomra az a körülmény, hogy beszéde az olasz katolikusok közt roppant tetszéssel találkozik. Ez a beszéd megjelent az *Il domani d'Italia*-ban, mely százezer példányban forog a nép kezében, de megjelent külön rőpiratban is s most formálisan evangéliumát képezi az olasz keresztény demokráciának.

Félre nem lehet ismerni, hogy Don Romolo

Murri az olasz katolicizmus hanyatlását a pápának rója föl bűnül. Az alázat és a szeretet szelleméről éppen a pápák feledkeznek meg legjobban, akiknek saját hazájuk számára csak átkaik és szomrohányásaik vannak. Az egyházi állam visszaállítását Murri csak formakérdésnek s külsőnének tartja, s nyíltan kimondja, hogy „az olasz állam alkotmányát megadja nekünk a teljes jogokat és szabadságokat arra, hogy programunkat szabadon fejleszthessük. Nem az állam a mi akadályunk, hanem az egyháznak elavult igényei s a korszellem iránt való elfogultsága.” S ennek megfelelőleg a fiatal római pap vágyódik az állammal való kibékülés után, mert az olasz katolikusok is akarják a hazájukat szeretni, tényleges részt akarnak venni Olaszország politikai életében, a nép társadalmi helyzetének javításában.

Az állammal való kibékülést már sok hí katolikus hangoztatta, de Murrinak egy egész erőteljes párt áll a háta mögött: Olaszország katolikus ifjúságának a tulnyomó része. Don Murri sokkal mélyebbre tekint, mint az előzői, mert belátta, hogy a katolikus egyház a mai szervezetében nem képes becsületes és üdvös békét kötni az olasz állammal. Azért követeli meg az egyháztól, hogy térjen vissza a kereszténység ősforrásához, az evangéliumhoz, a szeretethez és az alázat mehez. Követeli, hogy selejtezzék ki azokat a teológiai eszméket, melyek nem a kinyilatkoztatásból, hanem az iskolákban származnak, sőt erőlyesen főlép a szerzetesek ellen s azon főlpogány szokások ellen is, melyek az egyházban burjánzanak.

Nem csoda, ha a Vatikán erőlyesen főlép az ily „kísérletezések” ellen. *Respighi*, a bíbornok-vikárius nem elégszik meg azzal, hogy Murrin nyilvánosan megbőlvegyezze, hanem ártalmatlanná is törekszik tenni a keresztény demokráciát, melynek Don Romolo Murri az elismert vezére. A keresztény demokrátiát erőlyesen fől-szóltítja, hogy vessék magukat alá a püspökök és a katolikus kongresszusok állandó bizottságának. Ez a fől-szóltítás első ízben eredménytelen maradt s remélhető, hogy másodsor is az lesz. A fiatal egylet tagjai azzal válaszoltak *Respighi* fől-szóltására, hogy üdvözöljő táviratot küldtek Murrinak.

Don Romolo maga ugyan álvette magát az egyház tekintélyének, kijelentvén, hogy könyvének tartalmát még egyszer meg fogja fontolni, de — a mag már el van vetve.

HIREK

Budapest, október 2.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 30-án új

előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Gróf Apponyi Albert Budapestben. Gróf Apponyi Albert képviselőházi elnök ma reggel érkezett Budapestre s déliben az új parlamenti épületben a kolozsvári egyetem küldöttségét fogadta, amelyet dr. *Schilling* Lajos rektor vezetett hozzá. A küldöttség az egyetem nevében meghívta a grótot új épületének fölavató ünnepére, amely október 13-án lesz. Gróf Apponyi megígérte, hogy elmegy az ünnepségre, mivel a Mátás-szobor ünnepén, tizenkettedikén ugyanis Kolozsváron lesz. Ezután megmutatta a küldöttségnek az országháza összes helyiségeit s delután bazarot tartott. Gróf Apponyi október hatodikán jön ismét Budapestre.

— Anglia intervenciója Lónyay grófné érdekében. Egy bécsi telegram az azt jelenti, hogy azt a sémélet, ami Lónyay grófné az anyja koporsójánál megeseit, nem nézi érzéketlenül az angol király se. S azokat az egyéb jogtalanságokat se, amelyek a grófnéval azóta még megestek. Utasították a brüsszeli angol követet, hogy ha nem is hivatalosan, de privát előterjesztésben kérmezze meg Lipót királyt, hogy mi az oka annak, hogy vonakodik kiadni Lónyay grófnának az anyai örököt. — A Lónyay pár különben ma Bécsből Magyarországra utazott. — A Henriette királyné után maradt vagyomból természetesen részesedése van Kőburg Lujza hercegnőnek is. A királyné végrendelete meg is emlékezik róla, de a hercegnő hitelezői jó előre lefoglalták az egész örökséget.

— Krüger Mentoneban. Mint *Mentone*-ből jelentik, *Krüger* elnök e hó 10-én családával együtt odaérkeztek.

— A külföldi diákok Budapestben. A fővárosban tartózkodó külföldi diákok tegnap az új parlamentet és az igazságügyi palotát nézték meg nagy kollégák kalauzálása mellett. Este két táborra oszolva a *Magyar Színház* és az *Urania* vendégei voltak. A svájci és a nancyi diákok ma reggel utaztak el.

— **A szász-meiningeni nagyhercegné a Park-klubban.** Előkelő vendéget látott ma este falai közt a Park-klub. A szász-meiningeni nagyhercegné teljes kíséretével ma este látogatást tett a Park-klubban, hol gróf Szapáry Pál igazgató fogadta a fejedelmi vendéget. A Park-klub erre az alkalomra lényesen ki volt világítva, a szolgazemélyzet egészen új díszruhát viselt. Mintán a nagyhercegné megtekintette a klubot a csodálatának adott kifejezést a látottak felett, Müller Antal, a Park-klub vendégfogadója, aki megköszönte a nagyhercegnének az udvari szállító címmel való kitüntetését. 8 órákor vacsorához ült a nagyhercegné kíséretével együtt, melyet Müller szervizezett. Holnap este az Országos Kaszinóban fog vacsorálni a nagyhercegné.

— **Az új országház villamos fényben.** Ünneplés megnyitása előtt még egyszer megnyiták az új országház kapui és a meghívottak egész serege lepte el a kupolacsarnokba vezető hatalmas lépcsőházon át a góthikus palota díszhelyiségeit, ahol ma este villamosfény hirtette szét sugarait a csillogó márványfalakról, a remek festményekről százaszorosán tükröződve vissza. Próbalátogatás volt ma és minden várakozást felülmúlt. Az új országház belsejének pazar pompája, káprázatos színezése még megragadóbban érvényesült a villamos lámpák fényénél és különösen a párját ritkító lépcsőház, a kupolaterem és a két nagy ülésterem világitása hatotta meg a szemet. Az új országház belseje ma csakugyan oly tündéris képet tárt a szemlélő elő, mintha az ezeregyéjszaka meséi elevenednének meg. Ragyogóbb volt a márvány, csillogóbb az arany, szebb, művészibb hatású a sok festmény és különösen Lotz mester freskói a lépcsőházban és Vajda Zsigmond gyönyörű festményei a társalgóban általános csodálat tárgyai voltak. A megragadó hatás mellett is természetesen mindenki megatpogatta a szállóigévé lett marmarványfalakat és örömmel konstataáltak, hogy mint annyiszor, most is túlzott fontosságot tulajdonítottunk a mende-mondáknak. A falakon egész hajszálvékonyaságú mélyedések tényleg látszanak, de hallhatták azt azok, akik mindent leszlőni szeretnek, a megjelent jeles mérnököktől és építészek-től, hogy ily mélyedések más márványozásnál is előfordulnak, sőt rövid idő alatt maga a márvány is mutat vékony repedéseket. A kritikának azonban új országházunk mai bemutatóján igazán jelentéktelen szerepe jutott és mindenki csak csodálta a tündér palota szépségét. A legtöbb ember tolongott a képviselőház terében, ahol a jó és rossz viccek tömegesen röpködtek a levegőben; egy újságíró beült a miniszterelnök pirosbárony karosszékebe:

— De jó puha, jegyezte meg kéjes megelégedéssel.

— Majd gondoskodunk róla, hogy kemény legyen! — jegyezte meg egy temperamentumáról híres szélsőbalí honatya.

A folyosókon és még több helyütt gázlámpák is égtek, de az izzó villamoslámpák fénye emelkedett ki, amely remekes kandalláberekéből, csillárokból vagy a menyezet fafaragásai közé tűzve áramlott szét.

Másfelőlánál tovább maradt a káprázatos szépségben a magyar törvényhozás palotája, amely megvilágított ablakosával nagyon szép látványt nyújtott kint is a palota környékén összerögregelt kíváncsiaknak. Es ekkor észbe juttott sokaknak, hogy máskor sem ártna valami világosság a palota körül, mert az est beálltával a Dunaparton mint sötét köztömeg mered az égnék ez a palota, pedig igazán a legbűvészekkébe a Dunaparti homlokzatára lehetünk és néhány gázlámpa elég volna, hogy az a harmincöt milliós palota fokozza a tündéri panoráma hatását, amely a Dunapart esti képe gyönyörködött.

— **Ünnepély a Ludovikán.** A Ludovika Akadémiában ma megható ünnepély folyt le. Az 1892. évben felavatott növendékek tíz év múltán egybegyűltek, hogy haláljukat és ragaszkodásukat tolmácsolják volt parancsnokaik és tanáraik előtt és a Ludovika Akadémia iránt, hol katonai nevelésüket nyerték.

A volt növendékek — ma már századosok és főhadnagyok — csaknem teljes számban megjelentek ott, ugyszintén egykori parancsnokaik és tanáraik nagy része, élükön Svetics és Görgey altábornagyokkal és Haasz ezredessel. Megjelent továbbá az ünnepélyen Nyírú ezredes is, a jelenlegi parancsnok. Az egykori növendékek érzelmét Lauschmann százados tolmácsolta, mire Svetics altábornagy meghatottan mondott a tanári kar nevében volt növendékeiknek köszönetet. Az egykori növendékek ezután az intézet alapítója, Mária Ludovika királyné szobrát koszorúzták meg. Végül diszbed volt a tiszti kaszinó helyiségében.

— **Plósz Pál utóda.** A budapesti tudományegyetem orvosi kara legutóbbi ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az egyetemen a Plósz Pál nyilvános rendes tanár elhunytával megüresedett élet- és körvezetési tanszéket meghívás vagy pályázat útján töltsék-e be. A kar egyelőre nem döntött és így a kérdés függőben maradt.

— **Fejérváry miniszter Temesvárott.** Temesvárról jelentik: bár Fejérváry Géza honvédelmi miniszter az esti 8 órai gyorsvonattal ideérkezett. A vasutnál Scheitzer hadlestparancsnok számos főtisztel, Molnár főispán, Telbisz polgármester az összes városi képviselők élén és nagyszámú közönség fogadták. Telbisz polgármester a polgárság nevében melegen üdvözölte a város képviselőjét. A miniszter a főispánnál szállt meg, 9 órákor a főispánnál estély volt, amelyen jelen voltak a katonai és polgári halóságok képviselői, a városi törvényhatóság tagjai, Steiner Ferenc, Blaskovics Ferenc, Mayer Károly és Fülöpp Béla orsz. képviselők, stb. A miniszter holnap látogatásokat tesz, szombaton pedig jelen lesz a kadétskola felavatási ünnepélyén. A város a miniszter ideérkezése és az iskolaavató alkalmából díszesen fel van lobogóva.

— **Zola halála.** Zola temetése, mint a mai párisi táviratok jelentik, nem holnap, hanem vasárnap lesz. A sir fölött három gyászbeszédet loznak mondani. Ha Anatole France idejekorán érkezik vissza utazásából, ő lesz az egyik szónok. Beszélni fog valószínűleg Chaumiér közoktatásügyi miniszter is, amint hogy a kormány, a mai minisztertanács értelmében részt fog venni a temetésben. Mindez csak újabb ok és a ka-lom arra, hogy a nacionalista mü-düh orgyákait üljön a ravatal fölött, annyival inkább, mert Dreyfus és Picquart ezredes is jelen lesznek a temetésen. A Libre Parole viharos temetés föl — a jóslás persze azért történik, hogy megvalósuljon — és azt mondja, hogy Dreyfus és Picquart megjelenése nem egyéb, mint a párisi lakosság provokálása. Drumont képmutatón hozzáteszi ugyan, hogy a koporsó elvonulásának nem lenne szabad tüntetésre alkalmmal szolgálnia; de — ugymond — ha az ellenlélek nem lesznek olyan tartózkodók, amelyek mi akarunk lenni, akkor a felelősség őket fogja terhelni. A dreyfusisták annál kevésbé panaszkozhatnak majd a tüntetések miatt, mert ők számtalanszor bebizonyították, hogy a halált nem tekintik méntésnek. (Ez célzás akar lenni Henry ezredesre). — Rocheport azt írja, hogy a külföldi lapdalma nem Zolának, hanem Dreyfusnak szól. Az Eclair azzal tenyegetőzik, hogy a szocialisták fölvolnulás szörnyű haragra fogja lobbantani a lakosságot és borzasztó dolgok loznak történni a kormány kegyencei és áldozatai között. — A szocialistapárt felhívat adott ki, amelyben fölsovílja az összes híveket, hogy a temetésen való megjelenésükkel jelezzék ki a Zola életével és működésével való egyetértésüket és szimpátiájukat.

Zolán állapotát már annyira megjavultnak hitték, hogy ma délelőtt megengedték neki, hogy hazatérjen lakására, a Rue de Bruxellesbe. A szegény asszony férje ravatalnál erős sírógörsbe esett, de azután magához tért.

Zolán hazatérével megtalálták Zola végrendeletét egy szekrényben, melyet Zolán jelenléteben kinyitottak. A végrendelet, mely lepecsételt borítékban van, a törvény intézkedései értelmében a polgári bíróság elnöke fogja felbontani. Egy nyitott iratból azonban, melyet a végrendelet mellett találtak, kivehető, hogy Zolán az általános örökös és hogy az elhunyt nem tett intézkedéseket temetésére vonatkozólag.

— **Tanulmányok.** Dr. Weyner Emil fővárosi orvos, aki részt vett a brüsszeli nemzetközi dermatologiai kongresszuson és Párisban két hévi dermatologiai és kozmetikai tanulmányokat tett, visszaérkezett Budapestre és újból megkezdte rendelését.

— **Az igazságügyminiszternél.** A duna-ado nyi közjegyzőség betöltése dolgában ma népes küldöttség járt Plósz Sándor igazságügyminiszternél. A küldöttségben képviseltették magukat a duna-ado nyi és sárbogárdi járáshoz tartozó majdnem összes községek. A küldöttség vezetője Ács Károly duna-ado nyi ügyvéd volt. Tagjai résznit ügyvéd, résznit községi jegyzők, továbbá a két járás főbírókai közül számosak és több községi bíró. Ács Károly, a küldöttség szónoka kifejtette, hogy a duna-ado nyi és a sárbogárdi járás nevében meleg pártfogására ajánlja a miniszternek dr. Rektorisz Lajos eddigi közjegyző-helyettes, akinek kitartó szorgalma, szakképzettsége és a felelkel való tapasztalt bánásmódja valamennyiük tiszteletét és becsülését vívta ki. Plósz miniszter válasza a következő volt:

Tisztelt uraim! Én mindenesetre olyan közjegyzőt óhajtok kinevezni, aki a közjegyzői kerületnek is javára fog szolgálni. E résznben bizonyos súlyt fektetek arra, hogy az ottani kerület lakosai minő véleménynyel vannak egy bizonyos egyén iránt, mégis azonban semmitéle pozitív ígérletet nem tehetnek. Pályázat azért van, hogy a legérdemesebb nevezessék ki. A döntést fenntartom magamnak arra az időre. Ugy tudom, hogy bizonyos tárgyalások is vannak jolyamatban arra nézve, hogy Sárobgárdon is felállítsák külön közjegyzőséget. Nem tudom, hogy fog ez eldőlni, mindenesetre ezt meg kell várnom.

Erre a miniszter a küldöttség tagjait bemutat-tatta magának, amivel a fogadtatás véget ért.

— **Vak lélek.** A gond ösziti meg az embert, sőt elborul tőle a lélek is s olyan lelki betegségeket produkál, melyeket az orvosok sem ismernek. Ennek a ritka betegségnek, melynek egy bécsi kereskedő esett áldozatul, nem is lehet más nevet adni, mint ezt: a lélek vakasága. Egy fiatal kereskedő, aki művelt ember, kitünően érti a maga dolgát s a mellet híres volt arról is, hogy a számvetéshez kitünően értett, nemrég súlyos anyagi zavarok közé jutott. Ebből a helyzetből iparkodott kiszabadulni s anygi gondnával, annyi munkával fogott a keserves művelethez, hogy egy napon rettenetes elváltozásokat vett észre önmagán. Minden közönséges, rég ismert tárgy úgy tűnt föl előtte, mintha sohasem látta volna s még azokat sem ismerte meg, akik legközelebb álltak szívéhez: feleségét és gyermekeit. Az utcák, házak s a színek mind ismeretlenek lettek előtte s emlékezőtehetsége is időletesen cserbenhagyta. Az orvosok nagyon érdeklődnek betegségére iránt, de egy sem tudja nevéet adni a borzalmas, gondszulte betegségnek.

— **Az evangélikusok közgyűlése.** Az ágostai evangélikus egyház egyetemes közgyűlése ma reggel folytatta tanácskozásait báró Frónay Dezső és Balák Frigyes püspök együttes elnöklésével. Emittették, hogy báró Frónay Dezső egyetemes főelőjegyelő állása a szándékának adott kifejezést, hogy megválk állásától. Mivelhog azonban az egyház több kiváló tagja nagy melegséggel marasztalta, egy napi megfontolási időt kért. Ma reggel azután az elnöki közbeszéd során báró Frónay kijelentette, hogy tegnap több helyről oly szives bizalommal szólították föl állása megtartására, hogy régi keletű elhatározását megváltoztatja. illetégle lemondási szándékát egyelőre függőben hagyja. (Lelkes éljenzés.)

Folytatni fogom — ugymond — azt a kísérletet, hogy az egyetemes egyház ügyeiben résztvevők támogatásával megtelejlek annak a feladatnak, amely az egyetemes egyház vezetéséhez jűződik. Erzem erőm fogyatékosságát és ezért szívesen váltam volna meg most a főelőjegyelő állástól, amikor még az a haladt föl el, hogy tehetségemhez képest a rám ruházott feladatoknak megfeleletem. Erzem, hogy erre so-kaig nem lesz képes. Senki a más érzelmi világába bele nem láthat. Okokkal senkit sem lehet meggyőzni arról, ami bensőmben rejlik. Amde személyes okokból nem szabad a közügyet hátérbe tolni. Egyelőre tehát még megpróbálom az egyház továbbvezetését, de teszem ezt azzal a tudattal, hogy míg most tiszte-sséggel bucsúzhattam volna, nem tudom, vajon később nem logom-e állásomat megtörve elhagyni. (Éljenzés.)

László Gyula mindnyáruk nevében köszönetet mond Frónaynak, hogy értő véve saját benső kérés-gein, meghajolt az általános óhaj előtt, s tolvajta az egyház vezetését. Tudja, hogy mennyi erő kellett a régi szándék megváltoztatásához, csak az a nagy szeretet, melylyel Frónay az egyház iránt viseltetik, tudta legyőzni saját énjét.

Balák Frigyes püspök indítványára az egyház mely háját a főelőjegyelő iránt jegyzőkönyvbba vették.

A napirendre térve, elsöbbsen megválasztották a tiszviselői kart. Valamennyien a régiek maradtak, csak az egyetemes tanügyi bizottság elnökévé Györy Elek helyett Zsuzsány Mihály, idelőnlőre a lemondott Rűk Géza helyett Zsuzsány Jenő választották meg; a tanügyi bizottság elnöke dr. Wagner Akadémiai, a lelkészvizsgáló, az alkotmány-és jog-ügyi, a pénzügyi bizottságokat, a számvéviszket az egyetemes számvizsgáló-bizottságot, a Harbovs-ky-alapítványi bizottságot, az egyetemes nyugdíjintézetit bizottságot, a selmezői liceum iskolai kormányzó ta-nácsát és az egyetemes törvénszékét. Végül elhatározták, hogy a házépítő-bizottságot 11 tagból lojgák megalakítani; a bizottság csak az építés előzetes kéréseivel fog looglalkozni, de határozatot az egyetemes egyház nevében csakis a pénzügyi és jogügyi bizott-sággal együttesen hozhat.

Fürst János alesperes, újonnan választott tanács-bíró ezután leletta az esküt.

A számvizsgáló-bizottság és az egyetemes számvéviszket jelentéseit az egyetemes gyűlés jóváhagyó-lag tudomásul vette s elogadta a költségvetést is, mely szerint egy a kiadások, mint a fedezet 7799 korona 60 fillérral van telve. Eltoadta a közgyű-lés a közalap jóvedelmeinek hovatordítása iránt előterjesztett pénzügyi bizottsági javaslatot is, s tu-domásul vette az egyetemes gyamintázat évi je-lentését.

Az egyetemes gyűlést holnap folytatják.

— **Az amerikai szónosztrájk.** Egy washingtoni telegram jelenti, hogy Roosevelt elnök ma délelött Root hadügyminiszterrel és a többi miniszterrel ta-nácskozott. A tanácskozás eredményeképp az összes szénvasutak elnökeit és a bányamunkások szövetsé-gének elnökét péntekre tanácskozára hívták meg az elnökhez. — Egy másik táviratunk már hírül adja, hogy több bányatulajdonos és Mitchell, a bányamunkások szövetségének elnöke elogadta Roosevelt meghívását a pénteken tartandó tanácskozára. New-Yorkban különben már olyan nagy a szénhiány, hogy a kereskedők huszonöt dollárt követelnek egy tonna szénért.

— **Házasság.** Hoffmann János szegedi kereskedő eljegyezte özvegy Deutsch Lipótné leányát, Honkát Nagy-Szent-Miklósról.

— **Tisza István Mármarosban.** *Mármaros*igetről jelentik nekünk: Gróf Tisza István liceumi főgondnok tegnap este ideérkezett és báró Roszner Ervin főispánnal szállt meg. Az új főgondnok beiktatása ma reggel 11 órakor ment végbe nagy ünnepély keretében. Az ev. ref. templom szorongásig megtelt közönséggel. Gróf Tisza István az eskü letétele után hosszabb beszédet mondott, amelyben különösen az iskola hivatásáról, a tudomány értékéről a jellem fejlesztéséről és az ideális liberálisizmusról beszélt. Az ifjúság feladatáról azt mondotta, hogy az nem az, hogy a jelenben szerepeljen, hanem hogy tanulás utján megszerezze a szükséges képességet a jövőben való szereplésre. A beszédnek kifejtett eszmék magasztos voltát szépségét és igazságát György Endre felügyelő-gondnok aposztrofálta. Döbbenet keltő kérdésekkel tisztelték az új főgondnoknál. Ezután diszebedt volt, amelyen jelen volt a főispán, Baigoh ruthén és Bud román vikárius és gróf Tisza István a királyra, majd az egyetértésre, a testvéri szeretetre, a közös haza felvirágzását előmozdító törekvésekre emelte poharát. Felköszöntőjében kifejtette, hogy a különböző telekezeteknek és nemzetiségeknek a hazaszeretet ápolásán kívül egyesült erővel kell küzdeniük mindnyájok ellensége: a hitelenség ellen. (Bíjenzés.) A főgondnokot Roszner főispán köszöntötte fel.

— **A Bókay szobor.** Az üllői-úti Stefánia-gyermekórház parkjában ma állították föl dr. Bókay Jánosnak, a néhai híres gyermekorvosnak, a kórház megalapítójának bronz mellis obrát. *Rudnai Béla* fiatal szobrász mintázta az emléket egykorú lényűkére és a családtagok utasításai alapján. Az ünnepi teleplezés szeptember 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a fővárosi orvosvilág nagy részvétele mellett. Az ünnepi beszédet a néhai tudós legkedveltebb tanítványa, dr. Kéty Károly tudományegyetemi rektor és dr. Bauer Lajos kórházi főorvos, a szoborbizottság elnöke mondja. Az ünnepségen jelen lesz *Wlassics* Gyula köztudományi miniszter is.

— **Halálozás.** Dr. *Seligmann* Ignác orvos tegnap Bukarestben meghalt. A megboldogult Bem táborában agra oidaia mellett mint orvos működött. A szabadságharc lezajlása után gróf *Bathányi* kisértő orvosává lett, majd Bukarestben telepedett meg, hol a magyarságnak 35 éven át népszerű és szívesen látott tagja volt. Az elhunytat két orvos fia és nagyszámu rokonság gyászolja.

Krakkóból jelentik, hogy gróf *Wodzicki* József brüsszeli osztrák-magyar követ ma Moszkvában meghalt.

— **Ezer leány férjhez akar menni.** Az Essex grófságban levő Georgestown nevű városban a férfiak nem engedhetik meg maguknak azt a lényűzést, hogy családot alapítsanak, vagy legalább is nem úgy, hogy könnyelmű embereknek ne bizonyulnának azzal, hogy magukhoz kötik egy nő életét. A mindössze négyezer lelket számláló városban ezerhatvan a férfi, a többi pedig nő és nagyon kevés gyermek. A férfiak nőlelnek, a nők ha adonok, a férfiak egy része gazdasági, a másik része gyári munkás. Olyan kevés pénz koresnek, amiből maguk is alig képesek megélni. A gazdasági munkások persze csak nyáron dolgoznak, a gyáriak pedig szintén teljesen ki vannak szolgáltatva a férfarokk szeszéjeinek. Ha azoknak szünetelni tetszik, kenyér nélkül áll az egész munkásvilág. Az élet pedig drága. A város alig produkál valamit, mindent messziről kell odakészíteni. Egy súlyos okkal több arra, hogy a georgestowni férfi kétszer is meggondolja azt, hogy nősiüljön-e vagy nem? Meggondolja ja — és nem nősiül. Ez az oka annak a különös zendülésnek, amely most a városban kitört. A nők, nagy tömeg leány gyűlésre jöttek össze a mult hónap huszonnyolcadikán s elhatározták, hogy minden munkaadót felszólítsanak arra, hogy emelje fel a munkások bérét, hogy azok megélhessenek. A felszólítás, amelyet megküldtek minden gyárosnak, így végződik:

— Ezer és ezer feleségnek való leány él ebben a városban ebagyottan. Árva. A nyomorúságos keresetű családapák szájából kiszedik a szegényes táplálékot az asszonyosbora nőt leányok, akik szeretnének férjhez menni, akiknek férjhez kellene menniük, de nem mehetnek, mivel nincsen elég keresetük a férfiaknak és nem tudnak házasodni. Ennek a több ezer leánynak, a töltik várható elkövetkező nemzedéknek érdekében és az emberiség nevében kérjük önt, uram: adjon több bért a munkásainak, hogy megalapíthassák családi tü-helyüket!

A felszólításnak azonban semmi eredménye se volt, a munkaadók egy része választ se adott rá, némelyik pedig kijelentette, hogyha sokat kellemetlenkednek neki, másfelől hozat munkást. Erre újabb gyűlést tartottak a lányok s elhatározták, hogy ha szép szóval nem megy a kapacitálás, erőszakkal próbálják meg rábíri a munkaadókat arra, hogy teljesítsék kívánságukat. Ezernél több leány verődött egy tömegbe s megindult a tüntető menet a kis város

utóán. A gyárak előtt éktelen lármát csaptak, bedobálták az ablakokat s nem bírt velük a rendőrség se. Igaz, hogy csak nyolc emberrel tudott kivonulni ezer ekkeseredett leány ellen. Az előjáró kénytelen volt a szomszéd városból katonaságot hozatni. A férfiak teljes közönyűséggel nézik a forradalmat. Több fizetés-szeretőnek, de feleségnek nem igen. Erre való az a neubánomlás, amelyről írtévolnunk a ribillió elől.

— **Kauffmann halála.** Kauffmannnak hívták azt a nevezetes berlini városi tanácsost, akit háromszor választottak meg Berlin polgármesterévé s kitűl Vilmos császár mind a háromszor megtagadta a megerősítést. Végre Kauffmann önként lemondott s félrevonult egy tübingeni gyógyító-intézetbe, ahol megbomlott idegrendszerét gyógyíltatták. A többszörös polgármester, aki mégsem lehetett polgármester, üldözési mániába esett és testi egészségében is erősen megrendülve tért vissza a napokban Berlinbe, ahol ma reggel meghalt. Vilmos császár azért utasította vissza a háromszori választást, mert Kauffmann fiatalkorában valami szolgálati ügy miatt megfosztották tartalékos-tisztí rangjától.

— **Az etretati dráma.** *Syndon* festőművész, akj Eretetaban a napokban agyonlötöte régi barátját, tet-tének okairól nem akart elővilágosítást adni a bíróság előtt, míg nem a festő zsebében talált levél megmagyarázta, hogy a fiatal művész szerelmi viszonyt folytatott Dávid bankár feleségével. Syndon egyik barátja ma nagyon érdekes nyilatkozatot tesz közze a párisi Egaróban s emondja, hogy Syndon 1900 óta folytatott viszonyt Dávidnéval. Most sem azért ment Eretetaba, hogy kedvese leírját provokálja, hanem hogy Dávidnéval beszélhessen. Dávidné asszony ugyanis azt írta Syndonnak, hogy viszonya anyfi feleségemmel és retteléssel tölti el, hogy most már végít szakít szerelmüknek, leányával Berinbe utazik s kéri, hogy felelje e. Syndon vizsgatlatban volt. Legott Eretetaba utazott, ahol balvégzet összehozta őt Dáviddal. Ha a festő csak egy félóraig várt volna még Párisban megkapta volna Dávidné levelet, melyet most bünyel gyanánt tetta a bíróság asztalára s amely így szól:

— Jean! Megváltoztattam szándékomat Holnapután Párisban leszek, azaz karjaidban.

Syndon tehát ha csak egy félóraig vár, nem határozza rá magát az etretati utra. David különben tudta hogy felesége tilos viszonyt folytat Syndonnal, de óvakodott atól, hogy botrányt rendezzen, mert féllette gyermekei jövőjét. De az utolsó napokban már nem tudta türtőztetni haragját s így előkészítette a katasztrófát.

A drámának nagyon érdekes és saátszerű epizódja az a versengés, mely két párisi ügyvéd közt folyik. Syndon eredetileg *Laguerre* ügyvédet kérte föl védőjének, de csak ad a egy *Decori* nevű ügyvédhez ragaszkodott. Syndon ekkor arra kéri Laguerret, hogy menesse őt föl adott szava alól, mivel családja óhatása szerint szeretne elárni. Laguerre ur nagyon nehezen tudta rászámitni magát arra, hogy ezt a zsiros ísálatot másnak engedje át, végre azonban mégis engedett s most *Decori* mester készül valami hatalmas védőbeszédre.

— **Büntetés elől a haláiba.** *Gaupp* Ferenc lemesvári malomépítő — mint jelentették — miatta vagyonát árverezték, agyonlötöte magát és nyugorran meghalt. Egy mai *temesvári* táviratunk arról ad hírt, hogy *Gaupp* Ferenc gyáros öngyilkosságának oka váltóhamisításokra vezeték vissza. A hamisítások már hetekkel ezelőt kitudódtak és tegnap reggel kellett volna *Gaupp* nak a főkapitány előtt megjelennie ebben az ügyben. Több helybeli pénzintézet károsodott, eddig 15.000 korona a kár.

— **Gyilkosság New-Yorkban.** Az Egyesült-Államok fővárosában borzalmas módon gyilkolták meg Benjamin Karfítot, New-York egyik leggazdagabb gépgyárosát. A város egyik hírhedt szalonjában elkábították, valósággal lelejezték, holttestét pedig elégették. Az Empire helyiségeit (így hívják azt a helyet, ahol a gyilkosság történt) a gyilkosság éjszakáján a szokásos időben bezárták ugyan, de egynehány vendég még ott maradt a kívülről bezárt helyiségekben: három-négy leány és két diák volt ott, akiket a gyáros, aki egy kicsit maga is részeg volt, borral traktált. Reggel felé beállított a kerületi rendőrhivatalba egy csapatoslegény és jelentette, hogy Kelly, az Empire üzletvezetője Kraffítot a borába hintett altatószerelel elkábította és kirabolta, azán a pincébe viték a szerencsétlen embert, ahol levágták a fejét és most éppen el akarják égetni a hullát, hogy a büntény nyomatit eltüntessék. A rendőrség rögtön ellátta a helyiség bejáratát, ahonnan öjtöt füstfelhők gomolyogtak ki az utcára. Kelly ugy telt, mintha aludnék. A rendőrség behatolt a pincébe, ahol megtalálták az égő holttestet, amelynek törzsről elválasztott feje azonban úgy meg volt már szeszedve, hogy a meggyilkolt-nak gyorsan előhívott tizenkilenc éves fia is már csak hamis fogainak aranyfoglatáról tudott ráismerni

édesapjára. A rendőrség gyors eljárásának köszönhető, hogy Kellyn kívül a másik két tettest, a Kraffíttal mulató diákokat is el lehetett fogni, akiknél meg is találták Kraffítt papírjait. A tettesek úgy akarnak szabadulni a babil, hogy mindent egymásra fognak. Egyik sem akar tudni a gyilkosságról. A főbűnös kétségkívül Kelly, az Empire üzletvezetője, akiben a new-yorki rendőrség egy veszedémes, börtönviselést beúrt és utónállót ismert föl. A rablók zsákmánya mindössze ötven dollár volt.

— **Budalcom a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színház ma esti előadását kellemetlen incidens zavarta meg s kevéssé mut, hogy az incidensnek komolyabb következményei nem voltak. A második felvonás alatt ugyanis egy nő rosszul lett a harmadik emeleten levő padsorokban. A nézőközönség sorából többen segítségére siettek az ájult asszonynak s kivitték a külső folyosóra. Ez azonban nagy zajjal járt s a fődzsinti közönség azt hitte, hogy a színházban tűz ütött ki. Egy pillanat alatt telkerkedett az egész fődzsinti közönség s hanyathomlok roban a kijáratok felé. Már-már veszedelmessé vált a helyzet, amikor a színgazemélyzetnek sikerült levilágoztatni a kilelé tudól közönséget a harmadik emeleten hangzó nagy zaj valódi oka felől. A közönség nagyrésze megnyugodott és visszatért a nézőtérre, sokan azonban végleg ott hagyták az előadást. Az ájult asszony ezalatt magához térítették s a férje hazaszállította a lakására. A nagy zaj miatt az előadást pár pillanatra félbe kellett hagyni, de miután a közönség visszatért a színházba, zavartalanul folytatták a színészek a játékot. A nagy telongásban szerencsére senkinek sem történt komolyabb baja.

— **Nagy betörés a Király-utóában.** Hallatlan vakmerőséggel elkövetett betörés történt ma estelele a Király-utóában, az Erzsébet-körtut és a Király-utca sarkán levő házban. A harmadik emelet I. szám alatt lakik dr. *Eddy* Tivadar fővárosi tanácsjegyző, néhszobás lakásban. Bódyék már a tavasz óta Mária-Besnyőn nyaralnak, de gyakrabban be szoktak jönni a fővárosba s ilyenkor mindig megénezték, hogy a lakásuk rendben van-e. Maga dr. Bódy különben itthon lakott s csak néha-néha látogatott ki családjához, a mult hónap eleje óta azonban szabadságon van s azóta ő is kiköltözött családijához Mária-Besnyőre. Ma délután dr. Bódy feleségével együtt bejött a fővárosba s mint rendszeren, ma is elmentek a lakásukra, miután dolgukat a városban elvégezték. Félőtt óra tájban mentek el hazulról. Bódyék s kiutaztak Mária Besnyőre. Távozásuk előt természetesen bezárták a lakást. *Csez* József né, a házielügyelőnő este tíz óra tájban el akarta olantni a gázt a lépcsőházban s amit felért a harmadik emeletre, mindjárt feltűnt neki, hogy Bódyék lakásának kettős ajtaja tárva-nyitva van. Az elsők pillanatban azt hitte, hogy Bódyék itthon maradtak s becsengetett a sötét lakásba, de miután a csengetésre senki sem jelentkezett, bement a lakásba s a nála levő gyűlvál megvilágította a szobákat. Nagy megdöbbenéssel látta, hogy a lakásban óriási rendtelenség van. Az összes szekrények, fiókok ki voltak nyitva, a burtozat szerelvénye s a s krények és fiókok a szó szoros értelmében üresen állottak. A ház mesternő fellármázta a házat, majd rendőrt hívott, aki a főkapitányságot értesítette a betörésről. A rendőrség félj tizenegy óra tájban jelent meg a lakásban s konstátálta, hogy betörés történt s a lakást teljesen kifosztották. A betörők elvittek minden elvihetőt, ami a kezük ügyébe akadt. Az egyik szobában áll egy Wertheim-szekrény. Ennek a feintyításával is megpróbálkoztak a betörők s íszegeten kezdtek, de nem boldogultak vele, miert is megelégedtek a többi prédával s annélkül, hogy a házban bárki is látta volna őket, elítavoztak. Egy családány fél nyóca tájban látta már, hogy a lakás ajtaja nyitva van, de mivel ő is azt hitte, hogy Bódyék idehaza vannak, ő sem szólt senkinek a dolgról. Valószínű, hogy a betörők láták Bódyék távozását s azután osontak föl a lakásba, ahol nyugodtan végezheték munkájukat, mert a lépcsőházban Bódyék lakásán kívül nincs több lakás. Eddig még nem lehet tudni, hogy a betörők mit vittek magukkal, mert Bódyék kiutaztak Mária-Besnyőre s így még nincs tudomásuk arról, hogy lakásukat kifosztották. A rendőrség keresi a betörőket.

— **Sikkasztás a Fehér-Keresztnél.** A Fehér-Kereszt-Egyletet mai választmányi ülése az elnök-ség bejelentette, hogy a *Salgó* Bertalan által az egyesület kárára történt sikkasztás összege a sikkasztó családja és hozzátartozói után megtérült.

— **A bolognai gyilkosság.** Roveretóból táviratozták, hogy *Murri* Tulliót, gróf Bonmartini gyilkosát

két esendőr Olaszországba kísérte. Murri Tullio nagyon választékosan volt öltözve és a esendőrökkel együtt első osztályú vasúti kocsiiban utazott.

— **Mindig csak valódi.** A vásárlásnál nem ritkán halljuk azt a kívánságot hangoztatni, hogy csak valódi árut akarnak. Több mint egy évtizeddel ezelőtt, amikor a Kathreiner-léle Kneipp-malátá kávé pártalan előnyei révén a családokban meghonosodott, az utánzó is csakhamar felmerült, hogy közönséges példák terményekkel, amelyek csak külsőleg hasonlítanak az eredeti áruhoz, mint „éppen oly jó” jelezve elárasszák a piacot. Igaz, hogy a csaldás soha sem tartott sokáig, mert a háziasszonyok észrevették az iz rendkívüli nagy különbséget. Jól teszi minden háziasszony, ha a malátákhoz vásárlásánál mindig ezt a megjegyzést is használja: „De csak a valódi Kathreiner” az ismert Kathreiner-léle csomagokban. A valódi Kathreiner a legjobb a babkává pólásul és még ma is elérhető az előnyeiben. Legjobb alkalmaszható erre a mondas: az igazán jó csak a valódi.

— **Rendőrt hírek.** Rosenfeld Jakab Elemér-utca 28. szám alatt lévő dohányüzemét az este eleledde bezárta. A nyitva hagyott ajtón valaki besurrant és a korona készpénzt meg 31 koronát érő szivart ellopott. — **Deut** Adolf postakárképéztári tisztviselő telessége az éjszaka bejelentette a rendőrségen, hogy 16 éves László nevű diák fia tegnap eltűnt hazulról. A rendőrség keresi. — **Schwarz** Julia Irodásznő Ne-fejeits-utca 59. számú lakását talvajkulcsal felnyitották és nagybott összegget érő holmit elloptak. — **Koncz** Sándor 36 éves kocsis tegnap délután a Rudolf-rakparton leestett egy szeneskocsiról és a jobb karját törte. A memók bekötötték a sebet és a lakására szállították. — **Katona** István 20 éves szobalestő és Rister Ferenc 25 éves kéményseprő a Kianzál-utca 20. számú koromában összeverekedtek. Rister az ütése elől elment, de Katona üldözöbe vette és a Keresepi-ut sarkán elverve, zsebkésével. hába szurta. Ristert veszedelmes sebével a Rókus-kórházba vitték, Katona ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

(x) **Csuz és kőszvény ellen** hatásban felülmutataltan a Zoltán-léle kenőcs. Úvegje 2 korona Zoltán gyógyszerárban, Budapest, V. Sétátér-utca és Szabadsg-ler sarkán.

(x) **Elegáns ruhák** készülnek Terecsky és Lilienberg férfiszabó-cégnél Budapest, Városház-utca 12.

(x) **Minden hölgynek** nélkülözhetetlen a Margit-erme, készíti Földes K. gyógyszerész Aradon. Páratlan bőrápoló és közkedvelt szepítő-szer. Kapható a gyógyszerárban. Nagy létegy 2 K., kicsi 1 K. Főraktárosok Budapest: Török J. gyógyszerára Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. Dr. Egger Nádor-gyógyiszerára, Váci-körút 17.

(x) **Leitersdorfer D. és fia** férfiszabó-cég (Korona herceg-utca 6.) hirdetését tessék elolvasni.

Kiegyezés.

Meddig tartott? Talán egy évig,
Talán két évig, úgy lehet,
S nem egyeztek ki Pesten, Bécsben,
Mégvárták a nemzetet.
Eleséptel nóta volt a kvóta ...
Már vége! ... Itt az alkalom,
Ha kiegyeztek a kormányok,
Mi is egyezzünk, angyalom!

Vámterület a szívem, édes,
De nem önálló; — a tied!
Adóját, vámját megfizetni
Örömmel csak hozzád siet,
A cukorvám nem izgat engem,
S ha vámot szednék ajkadon,
Oh! kamatostól adnám vissza ...
Egyezünk hát ki, angyalom!

Kiegyezett már Körber és Széll,
De ez engem nem érdekel,
Nem bánom én a járadékot,
Akárhogy is intézik el ...
A járadékod a szerelmem,
Veled van este, hajnalon,
Es kér okmánynyal, tettel, szóval:
— Egyez ki, édes angyalom!

Politikához én nem értek,
De nem lehet oly szörnyű rossz,
Ha egy kis furiang, esel, ravaszsg
Két ellentétet összehoz.
Kiegyezés így támad, édes!
Többé nem lesz ily alkalom,
Ha kiegyezett Körber és Széll,
Mire várunk még, angyalom?

FŐVÁROS

(*) **A rákosfalvi villamos.** Ma megtartották a Rákosfalvát és Kőbányát összekötő villamosvonal közigazgatási bejárását. A tervek szerint a közúti vasút kőbányai vonalát hosszabbítja meg s a villa-

nyos áthalad a fehérúti aluljárón, keresztelje a cinkotai vicinálíst s egy új uton és a Vezér-utcan át a rákosfalvi Templom-térig megy. Később, ha a szabályozások megengedik, a vonalat tovább is meg lehet hosszabbítani s összeköthetik a zuglói vonallal. **Halász** László miniszteri titkár előnkésével ma tartott közigazgatási bejárás **Erhardt** Nándor százados, a hadügyminiszter nevében kiigást tett a tervek ellen, mert a villamos a katonai gyakorlóterren haladna át. **Piperkovics** Bátor tanácsos megjegyezte, hogy a főváros nem alkalmazkodhat a katonai gyakorlóterekhez. **Jellinek** Henrik a közúti vasutársaság nevében kijelentette, hogy hajlandó megépíteni a tervezett vonalat, de célszerűbbnek tartja, ha a kőbányai vonalat csak a vicinálisig hosszabbítja meg s a villamos a cinkotai vasút vonalán jön vissza a városba, így új körúrgalmat létesíthetnek. **Stelli** Géza a rákosfalvi és dr. **Kiss** József a kőbányai érdekeltégek nevében tiltakoztak az ellen, hogy a vonatot ne vnyrják be Rákosfalvára s az eredeti tervhez ragaszkodtak. **Piperkovics** Bátor tanácsos nem tesz kiigást az új vonal ellen s hajlandó lemondani az eredeti tervről. **Méha** Kálmán tiszti ügyész is akeptálja az új tervet, de már a bejárás jegyzőkönyvébe íli akarja vétetni, hogy e mellett a megoldás mellett a fővárosnak megmarad az a szerződésben biztosított joga, hogy bármikor kötelezhessen a közúti vasutársaságot, hogy a Vezér-utcan át a Zuglói megépítse a vonalat. A tisztiügyész kikötéséhez a főváros és a közmunkatársas képviselői is csatlakoztak s azt jegyzőkönyvbe is vették.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Műsorváltozás a Népszínházban.** A **Népszínház**-ban ma este **Küry** Klára gyöngékdése miatt a **Fancon** asszony leánya helyett **Fejér** Jenő és **Béldi** Izor nagy sikerű operettjét, a **Katalint** adták. Holnap, pénteken a **Lili** kerül színre **Hegyi** Arankával; szombaton délután a király 6 tetsége nevenapján ingyenes előadásul **A cigánybárót** adják, este pedig **Blaha** Lujza bucsuzik **A vereshajja** Szilaj Kajtájában; másnap vasárnap délután pedig a **A gyimesi vadvirágban** játszza utóljára **Magdolnát**, egyik legjobb szerepét. Vasárnap este a **Fancon** asszony leánya, **Varney** operetteje kerül színre **Küry** Klárával a címszerepben.

** **A szegedi színház megnyitása.** Tegnap volt be a szegedi színházba dr. **Janovits** Jenő társulata, mely a nyári hónapokat a Várszínházban, a fumei Feniceben és Hódmező-Vásárhelyen töltötte. Szivesen és lelkesen fogadták a szegedi közönség a társulatot és a megnyitó előadás se vége se hossza nem volt a tapsnak. Bemutatkozásul **Cyrano de Bergerac**-ot adják. Szeged város színe-java színültig megtöltötte a színházat. A zenekar **Wöber** Ottokár vezetés alatt a **Hunyadi László-nyitányt** játszotta, amelyet a közönség hosszasan megtapsolt. **Cyrano de Bergerac** premiérszámba ment különben, mert Szegeden még eddigelé nem játszották. Felvonásról-felvonásra hódította meg az új társulat a közönséget, amely sokat tapsolt **Biharinak** (**Cyrano**), **Mészáros** Gizának (**Roxan**), **Kiss** Irénnek, **Fenyérginek**, **Leóvegné** és az egész szereplő személyzetnek. A darab kiállítása, a diszletek és a ragyogó jelmezek általános feltűnést keltek. Az előadást, amely a sürű orvóciók következtében jó későn ért véget, megnézte gróf **Festetics** Andor is, az országos színészeti főfelügyelő. Holnap a **Nebánsvirágban**, majd a **Cigánybáró**ban fog bemutatkozni a társulat operett-személyzete.

** **A falu rossza** Berlinben. **Hubay** Jenőnek **A falu rossza** című dalmíve s hónap 8-ikán bemutatóra kerül a **berlini** Theater des Westens-ben. A magyar szerző jelen lesz a bemutatón.

** **Bokody Antal halála.** A magyar színészetnek érdemes halottja van. **Bokody** Antal, a magyar vidéki színészet egyik legrégibb és legjelesebb tagja elhunyt. Ugy halt meg, mint a katona a csatateren. Szerdán este még játszott; egyik legjobb szerepében lépett fel, az öreg **Miller**ben az **Armány és szerelem**ben. Ugy játszott ez este, mint még soha, a színlalak között még vánszorgott, fáradtan cipele törődött, roskadt testét, de a színpadra lépve, átalakult s egész lelkét belelehelte szerepébe. Ott akart meghalni a színpadon. Ezt a vágyát gyakran emlegette, de nem lett meg. Végigjátszotta utolsó nagy szerepét, haza ment, megvacsorált, nyugodtan elaludt s hajnal 4 óra tájban egy asztmatikus roham megölte.

Bokody Antal 65 éves volt, ebből 45-öt színpadon töltött példás munkásságban, ernyedetlen szorgalommal s forró rajongással a deszkák iránt. Sokan őt tartották a legjobb Molière-színésznek. **Harposanja**, **Képzelt beteg**-e tökéletes alakítás volt, azonkívül kiváló szerepei közé tartozott: **Rantzau**, az **Orthon** **Schwartz**-ja, **A Rang és mód** **Bannai**-ja, **Mihály bácsi** a **Barban**, a **Dada** öreg paraszta, a **Corneille** herceg **Gáspár apója** stb. stb. Egyszerűség természetesség és a legideálisabb közvetlenség jellemzik színpadi működését. Utóbbi időben sokat betegeskedett; régi szivaja és asztmája nagyon megkínözték az öregurat, aki épp ez okból hagyta abba az igazgatást (mely idő alatt igen sok jeles színészt nevelt) és szerződött **Kövesy** Albert kecskeméti színtársulatához. Nem akart nyugdíjba menni, élete utolsó pillanatáig a színpadnak élt. Erőssége

volt minden társulatnak, mely magának nevezhette. Halálát özvegye és két kis leánygyermeké gyászolja. A temetés holnap, pénteken lesz.

** **A szerződésnélküli színészek javára.** Mint minden évben, az idén is egész sereg színész tengődik a fővárosban szerződés nélkül. E szerződés nélküli lévő színészek javára a krisztinavárosi színpadon rendezendő előadás e hó 11-én, szombaton este 7 órakor tartatik meg.

** **Fővárosi Szövetés Színész-társaság.** A **Fővárosi Szövetés Színész-társaság** igazgatósága a tagfelvételeket már nagy részben bejelezte. Eddigelé mintegy hatvan művész tagja van a társaságnak és így már csak kardaliosokat, kardaliosnőket és táncosnőket szükdötnek. A társaságnak mintegy száz tagja lesz és működését a személyzet végleges összeállítása után azonnal megkezd. Jelentkezhetni az igazgatóságnál VIII. József-körút 18. szám III. em.

** **Zeneoktatás.** **Major** J. Gyula betegségből felépült és e héten újból átveszi a Budapesti Zeniskola vezetését, amelyen már néhány hete rendszeresen folyik a tanítás. Az eddigi jeles tanerök mellé az igazgatóság újabban megnyerte **meggyesi** **Zoltán** énekesnő-művészt. A beiratások október hónapban is folytak.

A föld.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, október 2.

Vágyunk, szerelmünk, életünk a föld. Nélküle nem vagyunk. Magunkénak mondani belőle csak egy talpalatnyt is: ez mindig elegendő ok volt az emberek halálos tusakodására. Elveszteni belőle az utolsó talpalatnyt is: ez mindig a legnagyobb fájdalomt fakasztotta föl. Mily mélységes a föld szerelme annak szívében, aki azt tudja, mutatják azok a harok, amelyeket egy-egy barázdáért a parasztaik egymás közt vívnak kaszával, vasvillával a mezőkön és szakadatlan pörléssel a törvény előtt. Elveszteni a parasztnak az ő föld-decskéjét annyit jelent, mint elveszteni az élete biztonságát, sőt a testi erejét és az erkölcsét is. Visszaadni neki a földjét, anyit: mint visszaadni őt egy hasznos életnek, tehát a nemzet jövődjének tenni szolgálatot.

Ez a gondolat járja a lelmem rejtekeit már régen s ezt a gondolatot virágoztattuk ki ketten: **Malonyay** **Dezso** és én. A módja ennek **A föld** című színdarab megírása volt, amelynek magva és szerelmi játéka egy előbb megirt idillikus novellából került ki.

Véleményt, ítéletet én a kettőnk végzett munkájáról nem mondatok. Ha mondanék, magamat tenném ki megítélésnek. De talán érdekelni fogja az olvasót az a kérdés: két ember s talán két ellentétes egyéniség lelki műhelyében miképp születik meg egy színdarab? Erre a kérdésre válaszolok.

Malonyay barátom fölkeresett engem: írjak vele egy színdarabot a Nemzeti Színházban. Elmondtam neki egy elbeszélésem tárgyát. Alkalmamnak taláta a földolgozásra. Megállapodtunk tehát a mesében s azt felosztottuk felvonásokba. Az alakok készen voltak. Erre **Malonyay** elment **Abbazia**ba s amit megállapítottunk, abból ő megcsinálta a szcenáriomot, igen szabatosan, jelezve azt is, melyik jelenetnek hány perog kell tartani. A szcenárium szerint aztán én megírtam az egész darabot elejétől végig s **Malonyay** azt kifiragta, meggyalulta, összbélt forrasztotta, a saját ötleteivel kibővítette s ezzel **A föld** elkészült. Közös munkánkban a testvéries osztozkodás elve érvényesült. Az ítéletből tehát épp annyi rész illet engem, mint ha lesz, az elismerésből őt, akit megindított az én édes szülőföldem változatos szenvedésekben bővelkedő világa, amely holnap a nagyközönség elé táru a deszkákról.

Mindenesetre köszönettel tartozom **Malonyay** barátomnak, aki erre a munkára engem sarkalt s a színdarabírás terén a közönség elő vezetett és köszönettel tartozom **Somló** Sándornak, aki a színház négy művésze-mezdekét bocsátotta **A föld** szolgálatába, nemkülönben a Nemzeti Színház testületének, amely kettőnk gondolatának művészi testet adott.

Kecsehey Jenő.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon 55. kiállítása.** A Nemzeti Szalon ez 55. kiállítása mind mennyiségre, mind minőségre oly pazar lesz, mint talán még soha. A tárlat teljesen készen áll, s hétfőn megnyílik a nagyközönség előtt. Előtte való nap, vasárnap lesz az ünnepélyes vernissage **Wlassics** Gyula közoktatásügyi miniszter jelenlétében. Holnapután (szombaton) pedig a sajtó képviselői nézhetik meg előzetesen. Különös szenzációja lesz a tárlatnak **Munkácsy** őt nagyobb vászna; a mester javakorából valók s a budapesti közönség előtt teljesen ismeretlenek. De rokonszen-

ves érdeklődésre tarthat számot két intím kollektív is, mindegyik egy-egy elhunyt jeles festőművésznünk hagyatéka: *Tahi* Antalé, akinek több akverellje látható a tárlaton és *Mály Józsebé*, a tavaly szinte teljesen ismeretlenül, 41 éves korában elhunyt művésznünké, akiben ez a tárlat egy jobb sorsot érdemelt talentumot mutat be.

□ **A Vörösmarty-szobor.** A Vörösmarty-szobor-bizottság ma délután 3 órakor *Rákosi Jenő* elnöklésével ülést tartott az Otthonban. A tanácskozás ama teendőik körül forgott, amelyek most a szoborminták kiállításának bezárása idején a bizottságra várnak. Elhatározta a bizottság, hogy a pályamunkák kiállításának idejét megtoldja.

A kiállításnak szombat délután 5 órakor kellene záródnia. A mai határozat szerint a kiállítás vasárnap is nyitva lesz. *Hétfőn egész nap csak a szobor-bizottság tagjai számára lesz nyitva*, akik d. e. 11 órakor és d. u. 3 órakor a kategorizálás végeztét ülést tartanak a kiállítás helyiségében. Ezen a napon a szoborbizottság tagjain kívül *senkinek mehet* a kiállítás helyiségébe. Kedden reggel 9 órakor ismét megnyitják a kiállítást a nagyközönség számára és nyitva marad esütörtök estig, amikor is végképpen bezárul. A kategóriába osztás dolgában azt határozta a bizottság, hogy több pályaművet díjaz, mint amennyiről a pályázati felhívásban gondoskodás történt. Az eredeti terv szerint 5 minta jut az első kategóriába, 5 a másodikba és 10 a harmadikba. A mai döntés szerint a harmadikba 15 minta jut, tehát nem husz, hanem 25 minta kap díjat. Az elnökség megbízást kapott, hogy a kategorizálásra nézve tegyen előterjesztést. A szoborminták a bizottság tulajdonává lesznek, melynek joga e mintákat műintézeteknek, nyilvános gyűjteményeknek (muzeumok, könyvtárak stb.), iskoláknak és egyesületeknek adományképpen odaadni. A szobor-bizottság mai üléséből azt a főhívatást intézi a testületnek, melyek ily szobormintát óhajtának intézzék ebbeli kívánságukat a lehető legrövidebb idő alatt a a bizottság elnökéhez, *Rákosi Jenő*hez (Budapest) úgy, hogy a szoborminták illető kiosztása ez évi október 15-ig megtörténhessék.

□ **A bécsi Erzsébet-szobor.** Bécs városa is szobrot emel Erzsébet királyné emlékének. Márványszobrot. A pályázatban csak osztrák honos vehet részt. Az első díj 10.000. a második díj 1000 korona. A pályázat március 1-én jár le. Az az adminisztratív apparátus, melyvel a szobor ügyét kezelik nagy és fényes is, mert hiszen *Ottó* főherceg és *Mária Jozefa* főhercegnő állanak a szoborbizottság élén, de bizony az összeg, melyet a szoborra szánnak, nagyon szegényes. Ki van mondva ugyanis, hogy költségei nem haladhatják meg a kétszázezer koronát. Nem hivalkodásból említiük meg, csak mint tényt hozzuk föl, hogy a mi Erzsébet-emlékműünk hétszernyolcos annyiba fog kerülni. A bécsiek még azzal sem állhatnak elő, hogy azért nem állítanak nagy emlékművet, nehogy agyonnyomja a környezetet, mert bizony a Volksgartenben, ahova tervezik van hely e ég. A pontosan és takarékosan kiszabott száz ezer forintért csak amolyan kisebbeszerű intím szobor állítható. Elég összeg, ha arról van szó, hogy egy rengeteg nagy város azt a konvencionális kötelességet teljesítse, amely elől nem térhet ki, szobrot állítván Erzsébetnek, kinek emlékére nem nagyon hatódik meg a Kaiserstadt szíve. Különben a Boldogult nekik nem volt az, ami nekünk s a népeknek nem igen vannak közös bálványaik a bécsieknek viszont van Radetzky-, Schwarzenberg- s egyéb emlékü, még pedig sok pénzbe kerülő.

□ **A Huszar-Ujlaki-féle női festőiskola** tegnap nyitotta meg második évfolyamát. A tanítás ez idén is kiterjed egy a képző-, mint az iparművészetre s mindkét ágbán kitűnő tanerők vezetése mellett történik az oktatás. A tanrend és tanfolyam megtehető az iskolában, VII. Rottenbiller-utca 45. szám alatt.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Történelmi Társulat** ma délután 5 órakor ülést tartott az Akadémia kistermében, *Pauler Gyula* elnöklése alatt. Az ülésen *Richter* Edétföl olvasott fel *Petkő Béla* rendes tag újabb adatait *Balassa Bálint* életéből. Az adatokat a selmezi evéltárban találta.

Az egyik eset 1583-ban a Hadrusbányáról Zólyomra vezető útszakaszon történt. Balassa aki előbban haladt az uton egy gyönyörű szép özevgyavasszonnal találkozik. Lelátja a hozzá és fel akarja kapni a nyeregbe. Ez azonban nem sikerült mire leszállt a lóról és ölépeltani eszközöket kezdte az asszonyt. Ennek lármájára emberek jöttek az asszony segítségére, mire Balassa lónótán elvágatott. Az asszony családjának lejelentésére Selmezbánya város tanácsa egyenest a király elé vitte a dolgot. de Balassa oly ügyesen vágta ki magát a király előtt, hogy az úgy békés elintéztést nyert.

A felolvasás befejeztével a társulat elhatározta, hogy *Salamon Ferenc* mellszobrának leleplezési ünnepére *Balagi Aladárt* kéri fel az ünnepi beszéd tartására.

Nyitlér.

♦ ♦ ♦ AZ ÚJ ANGOL ♦ ♦ ♦ FÉRFIRUHA-BÉRLET

LEGJOBB RUKÁZKODÁSI RENDSZER

♦ DEUTSCH F. KÁROLY ♦

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

♦ **Őszi lövészvet.** Javorina rehabilitálva! Ez a mai versenyek valódi címe, mert a minap diszkvalifikált Egyedi-ló nagy stílusban nyerte meg az *Őszi handikapot* s így világos, hogy mulikori győze me se volt irreális. Különbö a favoritok győztek s csak éppen *Klara* kilencszeres osztaléka bizsergette meg egy kissé az idegeket. A versenyek részletes eredménye:

I. **Eiadóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 3000 méter. S. emere M. *Sobri*-ja (Bonta) első, Testőr (Maino) második. Totalizátor: 10: 12.

II. **Őszi handikap.** Díj 10.000 korona az elsőnek, 1500 korona a másodiknak. Távolság 1600 méter. Egyedi A. *Javorina*-ja (Maino) első, Nézz rém (Van Dusen) második, Aristides (Bonta) harmadik, azután *Mary Diamond*, *Perlasz*, *Picador*, *Davensberg*, *Diadal*, *Jász*, *Ponyvásy*, *Retour*, *Dynamit*, *Biztos*. Totalizátor: 10: 86. Helyrefogadások: I. 50: 80, II. 59: 96, III. 50: 86.

III. **Kétvéselek államdíj.** Díj 7000 korona. Távolság 1000 méter. Báró *Üchtritz* Zs. *Aachenje* (Taral) első, *Vilgány* (Van Dusen) második, *Széllösend* (Bonta) harmadik, azután: *Három a tánc*, *Kalpag*, *Cocain* és *Lubin*. Totalizátor: 10: 21. Helyrefogadások: I. 50: 66, II. 50: 72, III. 50: 108.

IV. **Kétvéselek handikapja.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. *Miguel* bragantai herceg *Klara*-ja (Weherel) első, *Madrid* (Taral) második, *Caserta* (Bullford S.) harmadik azután *Oclavia*, *Alonso*, *Romano* *Lope de Vega*. Pro gaiety. *Viribus unitis*, *Kényur*, *Lehel*, *Mikrohorgy*, *Olive*, *Coubri* és *Unberuen*. Totalizátor: 10: 114. Helyrefogadások: I. 50: 170, II. 50: 122 és III. 50: 202.

V. **Eiadó handikapja.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Mr. Paul Takarosa* (Bonta) első, *Kendőző* (Bullford S.) második, *Bonbon* (Gray) harmadik. Azután *Ne engedj*, *Bence* *Wencesmaid*, *Kartal* *huga* és *Felicitas*. Totalizátor: 10: 30. Helyrefogadások: I. 50: 78, II. 50: 300, III. 50: 196.

VI. **Weiter-handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. Báró *Üchtritz* Zs. *Sardonya* (Taral) első, *Gyopár* (Holmes) második, *Tombeur* (Bonta) harmadik, *Gurli* (Van Dusen) negyedik. Azután *Alesia*, *Lumpácus* II. és *Amras*. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások: I. 50: 62, II. 50: 99, III. 50: 70.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Petróné mint vádló.** *Petró* Gyuláné, még mielőtt rémes gyilkosságát elkövette, bepanaszolta rágalmazás vétsége miatt *Tomka József*né, mert ez azt állította róla, hogy nagykedőjét ellopja és férjétől is pénzt lopott. Ez ügyben mára volt kitűzve a tárgyalás a büntetőjárásbírósg előtt, amelyen a vádlott nem jelent meg. Dr. *Schirilla* Achilles tárgyalóbíró dr. *Sümeghi* jegyzővel lement a fogházba s a fogházfelügyelő szobájába hivatta *Petróné*t s megkérdezte, hogy panaszát tenntartja-e, mire ez kijelentette hogy panaszától eláll. A tárgyaló bírő erre az eljárást megszüntette.

§§ **Egy kölcsön következményei.** A *nagybecsereki* királyi ügyészség megkeresésére a rendőrség tegnap letartóztatta *Nagybecsereken* *Prinz Ferenc* bégaszentgyörgyi vasuti állomást előjárót, aki ott helyettesként működött. *Prinz Ferenc*nek az a bűne, hogy a vasuti pénztárból eliskasztolt 600 koronát. *Prinz* önmagát jelentette fel a rendőrségnek. Tegnapielőtt bement *Nagybecsereke*re a rendőrséghez és *Rosenthal* alkapiánynak előadta, hogy nemrégiben egy szerbiai ismerősének a vasuti pénztárból 100 koronát adott kölcsön. Az illető a pénzt ismételt kérésére sem küldte meg neki, amire ő 400 koronát vet ki a pénztárból s azzal kártyázni kezdett, hogy a nyereségből pótolja az előbb kivett 100 koronát. A játék azonban ba'ul végződött, mert a 400 koronát is elvesztette. Hogy kisebb legyen a büntetése, önmagát jelentette föl. A rendőrség jelentést tett

a szegedi forgalmi főnökségnek, amely beidéztette a nagybecsereki állomásra *Prinz Ferenc*et. Miután itt kihallgatták, a kihallgatás után a nagybecsereki ügyészség utasítására a rendőrség letartóztatta.

§§ **A jászberényi fegyelmi ügyek.** *Jászberényből* táviratozzák, hogy a belügyminiszter megerősítette a fegyelmi választmány *Török Aladár* és társai ügyében hozott ítéletét. A fegyelmi választmány *Török Aladár* polgármestert és *Belezay Dénes* városi jegyzőt hivatalvesztésre, s *Paraj Imre* anyakönyvezetőt 150 korona pénzbüntetésre ítélte. *Nagy András* István helyettes-polgármester pedig főlmentette.

EGYESÜLETEK

(A **Budapesti Társaskör**) tegnap tartotta felelejtés-utcai helyiségeiben megnyitott ünnepélyét. A kedvezőtlen időben roppant sokan jelentek meg az ünnepélyen, megjelentek a VII. kerület vezéremberei csaknem teljes számban élükön *Morzányi Károly* képviselővel és *Ehrlich G. Gusztáv*val. — Dr. *Abonyi*, a kör buzgó elnöke lendülettel megnyitott beszédében jejtette ki az új kör céljait és a kör tagjait szolidaritásra és barátságos összetartásra hűzdította. A nagy tetszést aratót beszéd után *Morzányi* szólt fel; beszétek még: *Gellért*, dr. *Csillag*, dr. *Aczel*, dr. *Kozma*, *Szepessy* stb. A kedélyes vacsora után tánc következett, melynek csak a reggeli órákban lett vége.

(A **Magántisztviselők Otthona**) új helyiségei: *Teréz-kör* 22. szám I. emelet, október 1-én nyitlak meg.

TÁVIRATOK

Orosz nagyherceg Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 2. A *Georgij Pobedonoscew* toronyhajó ma délután 2 órakor *Nikolajevics Miklós* nagyherceggel az itteni kikötőbe érkezett. A nagyherceget a Boszporuson a szultán megbízottai, *Szinovjev* orosz nagykövét és a nagykövetség személyzete üdvözölte. A *Dolma Bagdse-palota* előtt, ahol a nagyherceg partrszállt, katonai tisztelegéssel fogadták. Innét a nagyherceg négytagú kocsin egy lovaszázad kísérelle mellett a *Yildiz-palota*ba hajtattott ahol a szultán szives fogadásban részesítette. A kíséretek köcsönös bemutatása után a szultán visszaadta vendégének látogatását a *Yildiz-palota* területén levő *Nerasszim* kioszkban, ahol a nagyherceg három-négy napit itt tartózkodása alatt lakik. A *Szeruet* azt írja, hogy *Nikolajevics Miklós* nagyherceg konstantinápolyi látogatása hivatalva van a két szomszédos birodalom *rendkívüli barátságos viszonyának* tennálását megerősíteni.

Csehok és németek.

London, október 2. A *Times* hosszabb cikkben ismerteti és méltatja *Kramarznak* a *Nation* *Review*ban *Európa és a csehkérdés* címen megjelent cikkét, amelyben sikra száll a pangermánizmus ellen. A *Times* szimpatikusnak mondja ezt a mozgalmat, amely hadat üzen az Ausztriában nagyon is elterjedt pangermánizmusnak.

Pusztító tűzhányó.

Hamburg, október 2. *Fort Castris*ből jelentik a *Hamburger Correspondenz*nek, hogy tegnap éjszaka a vulkán tüzet hányt. Állítólag 1500 ember tet a katasztróla áldozata.

Közzgazdasági táviratok.

New-York, Október 2. (Terményfősség.) (Zárlat.) *Gyapok:* New Yorkban heiyben 8 7/8 (8 7/8), Októberre 8 60 (8 65). Januárra 8 78 (8 85). *New-Orleans*ban heiyben 8 1/2 (8 1/2). — *Petroleum:* Stand white *New-York*ban 7 20 (7 20). Stand white *Philadelphian*ban 7 15 (7 15). Refined in *Cases* 8 50 (8 50). *Credit Balances* at *Oil City* 1 22 (1 22). — *Zsír:* *Western* steam 10 60 (10 60). *Rohe* és *Brothers* 10 80 (11.—). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Októberre 66 1/2 (65 1/2). *Decemberre* 64.— (63 1/2). — Januárra 60.— (49 1/2). *Buzs* irányzata engedő. — *Piros* őszai heiyben 74 1/2 (74 1/2). Októberre —.— (—.—). *Decemberre* 74 1/2 (74 1/2). Januárra —.— (—.—). *Márcs*-ra 73 1/2 (—.—). *Gabona* szállítási díja *Liverpool*ba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* *fair* 1 10 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Okt-re 5.— (5 95.—) Januárra 5 80 (5 25). — *Liszt:* *Spring* *Wheat* clears 3 10. (3 10). — *Cukor:* 2 1/2 (2 1/2). — *On:* 25 80 (25 85). — *Réz:* 11 55—11 75 (11 55—11 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, Október 2. (Terményfősség.) (Zárlat.) *Buzs* irányzata engedő. — Okt-re 69 1/2 (69 1/2). — *Decemberre* 69 1/2 (69 1/2). — *Tengeri* irányzata igen szilárd. — Okt-re 59.— (68 1/2). — *Zsír:* Okt-re 10 05 (10.—). — *Decemberre* 9.— (9.—). — *Szalonna* shór: clear 11 25 (11 25). — *Sertészsír:* Okt-re 15 85 (15 90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irt: Gyarmathy Zsigáné.

(8)

A Gyuri tekintete fellángolt s ifju erőttől duzzadó melle kitágult, mintha érezte volna, hogy a grófnak nagyon kedvére való az ő erőteljsége. Valami nyápic tanulóit sohasem szólított volna fel vásott fia mellé; azt csak az erőttől való félelem korlátozhatja.

Az első tanórán Gabi azzal a modorral, melyet senkinek sem mondhatott volna kellemesnek, végig nézett András Gyurin és szólt:

— Ha neked abból hasznod van, eljárhatsz ide, de azt ne hidd, hogy én téled tanulok, te paraszt-urfi!

A parasztfiúnak még az ajka is elhalványult, aztán lángba borult az arca s haragtól villámló tekintettel egy fenyegető mozdulattal tett a kis gróf felé, mintha rá akart volna rohanni és összemorzsolni; a kölyök is megérezte ezt a szándékot s nem örült neki, mert hátráléptét és nem valami nagy bátorságot mutató mozdulattal tartotta maga elé karját. Ez lefegyverezte az erős fiút, erőtt vett haragján és műveltebb embernek is számottevő mérsékelt hangon tájékoztatta a henegeő fiút:

— Először is tudja meg, hogy nem vagyunk tegedőző pajtasok és nem is tartozik fotórekvéseim közé, hogy azok legyünk! Tehát András ur vagyok a grófnak is, mint a tanárainknak; különben el fogom kerülni...

Nem folytathatta, mert a gróf belépett a mellékterem nyitott ajtaján; kezét nyújtott Gyurinak.

— Pontosan előttem, András ur, nagyon köszönöm. Egész meglepetéssel hallom a papunktól, hogy ön már diák, két év alatt négy osztályt végzett fényes sikerrel: ez már dicséretes törekvés! Jó érzékek volt, mikor egy ilyen derék ifjút kértem fel arra a fáradságra, hogy a fiammal foglalkozzék; s bevalom nyíltan, nagy reményem van az ön erélyes okosságában, amellyel vezetni fogja Gabit, csak kérem, egész kitartással álljon helyt e nem könnyű munkában; az önfajta erélyes ifjak nem szoktak visszaretenni a nehézségektől.

Ismét kezét nyújtott és távozott. Mind a két fiú megértette a grótot, de nem mind a kettő örvendett a megértett dolognak, méreggel telt el az egyik, lelkesüléssel a másik; méltó lesznek e nemes férfi bizalmára, — gondolta az ifju diák.

Gyorsan hire terjedt a faluban, hogy a gróf egy közlököt valót — még pedig éppen az András Marci Gyuriké fiát — járát be a kis grófhöz, ami világos jele az engesztelődésnek. Így hát már nem nehezelt rájuk a gróf. Nagy örömet okozott a kis házakban ez az eset, egyszerre csak mintha sohasem is lett volna az a három nehéz év sok kezerűségével, nagy szegénnyel és jött a megszokott derült jó hangulat, mely egy régi közös szeretetből természetesen hajtott ki. Az ily mélyen gyökerező érzéseket nem könnyű egyszerre csak kiszakítani.

A reggeli séták alkalmával ismét kezdenek eléjük futni kézesőkre és a kis Márta becézgetésére. A gyermek megérezte a változás okát és még mélyebb, melegebb vonzalommal telt el az ő kedves András, Katája iránt, mert hát az ő házukból ered minden jó.

A „Buggyanó“ tája egyszerre csak visszanyerte minden bübáját: a sziklasipók között sokkal boldogabban csicseregtek a madarak, a malom is csattogott örömben és a barnult kerék gyémántgyöngyökben szórta szét a vizet; a réten harmatban és napsugarban fürödtek a vadvirágok; minden csak úgy ragyogott a nyári reggel derűjében, még a szürke szikla is aranyfényben sziporkázott, a lég tele volt balzsammal, illatos üdöséggel és a gyermek sólt: — Ugy-e, édesapám, soha, soha sem volt ilyen szép reggel?

— Gyermekkoromban mind ilyenek voltak a nyári reggelek ezen a kedves, szép szülőfajton.

Es a Buggyanó acélos kristályából egy gyönyörű, boldog gyermekarc mosolygott vissza a derült édesapára.

IV.

András Gyurinak ígéretét vette a gróf, hogy amíg szünidőit itthon tölti, mindég foglalkozni fog Gával. Nem szivesen adta ezt az ígéretet, nem tetszett neki a fiú sivár küllete, jelmeze; érezte, hogy nem tud rá nemesítőleg hatni és csakis az erejétől való félelem korlátozta kihívó, bosszantó modorát; de szerette az édes apját s így nem tagadta meg a kérését. Aztán egy más körülményért is kedvére való volt az udvarba járás.

A saját erejökre utalt, tehetséges fiatallem-

berek nagy kitartásával, a tudásvágy lüktető öserejével tört előre a nép fia. Érezte hatalmas tehetségét, meg akart tanulni mindent, amit emberi elme befogadhat. Minden megerőteltetés nélkül szökte át az osztályokat s mégis tudott időt szakítani az idegen nyelvek tanulására; már több nyelven olvasott jeles műveket; de azért tudta, hogyha ezeket a nyelveket megszólal, az csaknem érthetetlen és egész bizonyosan nevetéses kiejtés leend. Gyakorlati kell ahhoz: ennek kereste a módját és megtalálta.

Az öreg Bán grófné szélhűdött állapotával mindég egy helyen tartózkodott. Volt a kastélyban egy nagy, gyönyörű ódon terem, melynek karesu oszlopai között végig lehetett látni a termek hosszu során, ives ablakai pedig fenséges tájra nyíltak; az öreg grófné ugy tudott gyönyörködni a természet szépségében, mint a fia; szemében fiatalos fény csillant, ha végigtekintett a falu házaeszkái felett a lépcsőzetes hegyespartok felé és a legtávolabbi orom kékes hamvassága beleolvadt az ég fénylő kékségébe, ilyenkor ugy el tudott gyönyörködni az ég szépségén. Amint fogytak a földi gyönyörűségek, annál nagyobb gyönyörűséget adott az ég változatos tündöklése. És szerette az öreg grófné, ha körülötte az élet melege pezsdül; emberszerető szíve különösen vonzódott a fiatalsághoz, a gyermekekhez. Megkivánta, hogy kedves kis unokája, Márta a nagyteremben tanuljon és a tanórák alatt gyöngédszeretettel nyugodott tekintete a gyermek bájos arcán.

— Tudod, Gábor, mikor a kis lányod tanul, egészen olyan, mint voltál hajdan: még a családi lecsétek is úgy megelémlünk a halántékán... nagyon szép! — mondta gyakran a fiának. Válásra az öreg pap oktatta a gyermeket és ilyenkor a francia nevelőnő halk zsongással francia regényt olvasott fel az öreg grófnak.

Hogy, hogy nem, rövid időn a pap András Gyurival helyettesítette magát és Gyuri lázas tudványának egész mohóságával figyelt az olvasásra és nagy kéjjel szívtá magába az idegen szavak lágyan ömlő zenéjét. Tehát ezt meg azt így kell kiejteni, ismételtette hazatértében.

A kis Márta észrevette, hogy tanítója a felolvasásra figyelt és ez nem tetszett Gyurinak; s azontul ugy tett, mintha egészen az oktatás loglalnál el. A kis leány nagy szorgalommal tanult és még is érezte, hogy tanítója sohasem tekint rá melegséggel, szemébe mintha valami hidegség vagy neheztelés áradna feléje. És ez végtelenül fájt a gyermeknek, hiszen ő soha sem vétett Gyurinak s kis szívet hő ragaszkodás tölti el az ő kedves kis Katája bájja iránt... és a kis Kata nem így néz rá, pedig a szeme éppen olyan, mint a bájjaé...

A harmadik nyár nagy szünidejére érkezett haza András Gyuri és a grótot nagyon meglepte a fiatalember hatalmas fejlődése, acélos, dalás növése, lángoló, eszes tekintete s modorának kezesetlen egyszerűsége. Eddigi erős önértzettsége valami távlatot szögletséggel nyilvánult, most a szögletek elsimultak és öntudatos, de egészen szerény modorra olvadtak.

Vajjon honnan veszi a nép fia ezt a náluk szokatlan simaságot, mely éppen nem hasonlít a megalázkodáshoz?

Vette első sorban az öreg grófné környezetéből, érezte, hogy a matróna megkedvelte.

— Olyan, éppen olyan, mint az édesanyja volt — mondogatta az öreg grófné, szokásos hasonlatait alkalmazva — és én nagyon szerettem az édesanyját, éppen ugy feljárt hozzánk, mint most a kis Kata, s ugy elgyönyörködtem a két parányi gyermek játékában; s fiammal éppen egykoru az édesanyja.

Amint Gyuri megérezte ezt a vonzalmat, rögtön apró-cseprő szölgelátokat tett és még fel is olvasott az öreg nőnek: előbb magyarul, aztán franciául. A nevelőnőkkel napirenden levő kérdések felett beszélgetett; a zongoramester magyarul tanította, s e közben erős megfigyeléssel sajátította el mindazon dolgokat, melyeket a könyvekből meg nem tanulhatott. Kollégiumi élete egész diadal volt: a városi előkelő növendékeknek eszményképe lett, s odahaza ugy beszéltek róla, mint egy félistenről. A tanárai lángésznek nyilvánították, s így rövid időn megnyílt előtte a legjobb családok ajtaja és ez nem tette elkapottá, megmaradt szerény, hallgatag, de nagyon okos fiúnak.

— Ez a parasztfiú már éppen olyan, mint mi — mondta magában egész méreggel Gabi urfi. Szörnyen sértette, hogy egészen tisztességesen kellett bannia Gyurival; de kénytelen volt vele, mert félt az édesapjától, s talán egy kissé magától a parasztfiútól is.

Pedig külsőleg Gabi is jól fejlődött: erőteljes, szép fiú lett és tizenhat évének üdöségét még nem hervaszthatta el a nagyon gondos és okos apai felügyelet miatt. Hej, pedig be rossz tudott volna lenni! A romlottságra volt egyedüli hajlama.

(Folytatása következik.)

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyejev).

Irt: GORKIJ MAXIM.

63

— Oh, Foma! — mondta Majakin — nagy szégyent hozol a fejme.

— Apám — mondta Foma fogesikorgatva — figyelj rám, apám. Még eddig nem tettem semmi rosszat, ráérsz hát még prédikációkat tartani. Nem vagyok részeg, nem ittam, csak hallgattam. Kereskedő uraim! Megengedtek, hogy én is beszéljek? Most beszélt a keresztapám, hallgassátok meg a keresztfiát is.

— Miféle beszéd? Mire való? Nem azért jöttünk ide, hogy beszédeket tartsunk. Szórakozni jöttünk.

— Nem, ne beszélj Ignacjévicse.
— Inkább igyál.

Foma mereven állt egy helyen. Ő volt a legszebb és legfiatalabb ezek közt az emberek közt. Barna arca s nagy szemei a legszabályosabbak voltak. Kídüllesztette a mellét, szétártta kabátja szárnyát s a nadrágja zsebébe mélyesztette a kezét.

— Hízélgéssel ez egyszer nem hallgattatok el — mondta erélyes hangon. Akár meghallgattok, akár nem — beszélni fogok. Itt nem kergethettek ki.

Magasra emelte a fejét s nyugodtan mondta: — Aki azonban egy ujjal hozzáam nyul, azt agyonverem! Es esküszöm az élő Istenre, hogy annyit verek közületek agyon, ahányat csak tudok.

A vendégek sorában izgatott sutfogás támadt. Foma arca elsötétült s szemei gömbölyűre váltak.

— Azt mondtátok, hogy ti építettétek föl az életet, s hogy amit tetettek, az helyes volt és szükséges volt.

Foma nagyot sóhajtott. A kereskedők egyre közelebb húzódtak hozzá.

— Oh ti nyomorult gazemberek! — folytatta Foma, — mondtátok meg hát, hogy mit tetettek? Ti nem az életet építettétek föl, hanem börtönt. Ti nem rendeztetek semmit, csak bilincseket kovácsoltatok. Az egész világ szük most, fojtott levegő van benne, a lélek nem tud kibontakozni. Az ember sülyed. Tilélekylikosok vagytok. Megértitek-e, hogy csak az emberi türelemnek köszönhetitek, hogy még a világon vagytok? — Micsoda beszéd ez? — kiáltották többen. — Mi ez? Nem hallgatjuk meg.

— Gorgyejev! Vigyázz! Bolondságot beszélés!

— Hallgatni! — ordított Foma. Most ugy-e rőfögtök?

— Uraim! — hangzott most Majakin éles, vészjósló hangja. Ne nyuljatok hozzá! Ne akadályozzátok meg. Hadd káromkodjék csak, hadd mulassa ki magát. Az ő szavai ugysem ártnak nektek.

Foma mellett Szmolin állott s fülébe sutfogott:

— Hallgasson, édesem! Hát mi van önnel? — El innen! — bömbölte Foma. Menj Majakinhoz, udvarolj neki, talán számodra is jut valami.

Szmolin gúnyosan fütttyentett s félre állott. A kereskedők is kezdtek elvonulni az asztal mellől. Ez bosszantotta Fomat, mert égett benne a vágy, hogy szavaival fölkelte kíváncsiságukat.

— Ti építettétek föl az életet? — kiabált tovább. Hát kik vagytok ti? Gazemberek és rablók...

Néhányan most Foma felé fordultak, mintha a nevükön szólították volna őket. — Kononov, hát téged mikor itélnek már el a miatt a lány miatt? Mi? Mikor visznek már Szibériába? Mi? A saját gözösdőn visznek? Vagy állami gözösdőn?

Kononov egy székre roskadt, arcába szökött a vér s az öklével fenyegette meg Fomat.

— Haha! Te életrendező — folytatta Foma. És te Gustin, miért nem adsz egy kis alimizsnát a bányád gyermekeinek? Hisz egy kopeket megérdemelnek azért a tokért, amit oltóptál tőlük. És téged mikor visznek már? Mi? Még mindig nem visznek? Es tudod, hogy mi a legérdekesebb terajtd? Az, hogy gazember létedre olyan becsületes pofád van.

Foma kacagott. Aztán elhallgatott egy percre, mert észrevette, hogy amióta megnevezi az egyeseket, a kereskedők arcán mosolygás és káröröm látszik. Valaki sutfogva mondta:

— Ez jó célzás!

Foma most vérszemét kapott s vad szenvedélyvel kezdte fölsorolni mindenkiről azt, amit tudott. Most már figyelmesen hallgatták, közelebb húzódtak hozzá s bámulva néztek rá.

(Folytatása következik.)

Minden sző egyzari beiktatás nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A HIRDETESEK

A hirdetsékre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Lévélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásunknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetséket központi irodákban és erdő-dűlőre magán helyeken is elhelyeztetjük... díjmentesen adunk felvilágosítást...

KERESLET.

Keresek a Rottenbiller-utca környékén... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Raktárnok.

felügyelő, vagy ehhez hasonló állású keresek azonnali beépítésre... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Vétele keresek

egy ca 3x4 limit. anyranyagot ebedőre, csakis nyom minőségben... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Csemegeszőlő

megvételre keresek, csakis nagyobb mennyiségben... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Szegény

örög 72 éves család, ki már nem tud dolgozni... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Egy olcsó zongorát

csellót, egyetleg pianót készpénzre veszek... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Teljesen

költségek befizetésére keresek... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Egy tanulóanyag lap-epedti

tioba felvételt.

KINÁLAT.

Vasgerendákat minden méretben, mezel vasúti sínkeket... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Mindenféle

asztalokkal, ülvelel, egy-nyári bútorok... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Ökleveles zongora-

mentőre órákat ad. Magyarul, németül, francián és angolul... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Fodrásznő

ismertnek hiányában ezton ajánlkozok... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Szabóné

ügyes, a legkomplikáltabb toleltetkeket... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Eladó urilak.

Árnyas, a fővárosban 15 pernyi villányos... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Igen ügyes

fővárosban, ki szakmájában teljesen jártas... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Külföldi járatu

barátságos udvari szoba kiadó. Podmaniczky-utca 30. I. em. 6.

Szabóné

kitűnő gyáriaktal, ajánlja ma gitt elegáns ruhák... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Hatszázéret.

a főváros legzubbé és legnagyobb forgalmu pontján, páper folyóparton... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Szálloda.

Erdélyi egyik 16.000 lakosu nagy városban... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Intelligens

gyermektelen családnál, különbajára ketalakozás... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Privát kutató.

(Elsmer megőrizéshez) díjazásokon... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Csemegézlet

fűstűtőben aruda nagyforgalmu bogdevágy... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Fényes ízlet eladó.

híatos vevőkörrel, nagy forgalmu... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Butor

legjobb minőségben, legolcsóbban, részlete és készpénzzel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Bécsi szabóné.

előszörünk szalonok volt művelésű... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Első-Erdélyi

gőrégyek. Weidlich Frigyes... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Csinos utcai

szoba különbajlattal főfőszoba... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Singer-varrógepek

legolcsóbb árakkal, előnyös feltételekkel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Kerékpár

egész újon, a gyarostól 5 év jótállással... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Képzőmunkésönt

katonaságiok, hivatalnokok, évi lakások... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Okmányszervő

esketelő ügyvitelű jogtanácsos... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Tanárjelölt.

re. kelti, vevőre, ki keres szerény igényekkel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Gummi és halhólyag

valódi francia gyártmány legbiztosabb... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Radványi L.

kezelt- és közeber-gyáros Budapest, VI. Andrássy-út 15. és VII., Erzsébet-körút 36. Argyékek ingyen.

Látványosság.

Kévest használt 4 szoba BUTOR

Butorraktár

Szerecsen-utca 1. sz. 1. emelet, az Andrássy-út mellett.

Feelint-t.

Kérdező csak híziorvost, hogy a „Feelint” nem-e a legjobb... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Csinos utcai

szoba különbajlattal főfőszoba... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Singer-varrógepek

legolcsóbb árakkal, előnyös feltételekkel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Kerékpár

egész újon, a gyarostól 5 év jótállással... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Képzőmunkésönt

katonaságiok, hivatalnokok, évi lakások... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Okmányszervő

esketelő ügyvitelű jogtanácsos... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Tanárjelölt.

re. kelti, vevőre, ki keres szerény igényekkel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Nevelőneket

német, francia, angol nemzetiségűek, zeneismerettel... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Szageheóné S. Lujza

Budapest, VI. Dosszev-utca 22. sz.

Minden hólyg

nálam mellékfalkozást talál... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államasutak zágrábi üzletvezetőségének... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államasutak zágrábi üzletvezetőségének... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: Radó Antal. Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenként is kapható.

Magyar kir. államasutak.

145150/902. szám.

Pályázati hirdetés.

(Kövacsészén szállítási iránt.)

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Magyar Kir. államasutak.

145150/902. szám.

Pályázati hirdetés.

(Kövacsészén szállítási iránt.)

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató... díjmentesen adunk felvilágosítást...